

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

De 1 Mai la Moscova!

Un nou concurs
de jocuri distractive
al revistei noastre

100

CĂLĂTORII TURISTICE

în

TRENUL PRIETENIEI

Procurați-vă caietele cu jocuri de la Consiliile regionale
A. R. L. U. S. și chioșcurile difuzării presei

**La porțile
ereii de aur**

de Al. Andrițoiu

pag. 3-a

**Marea confruntare
dintre cele
două sisteme**

de conf. univ. Costin Murgescu

pag. 2-3

**Originea
cuvintelor**

schiță de Vl. Lidin

pag. 8-a

6
(726)

Anul XV

13 februarie 1959

12 PAGINI

1 LEU

O fiică a extremului nord sovietic

Citiți în pagina 6-a:

ORIENTUL ÎNDEPĂRTAT NU MAI ESTE DEPARTE

reportaj de Pompiliu Caracian

In zilele Congresului al XXI al P.C.U.S. delegația Partidului Muncitoresc Român în fruntea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej a vizitat Expoziția de artă plastică a țării socialiste

Colaborarea culturală sovieto-americană

S-a împlinit un an de când a intrat în vigoare acordul sovieto-american cu privire la schimburile culturale, tehnice și pedagogice.

Cum a fost aplicat acest acord în cursul anului? În linii generale, el a fost aplicat mulțumitor. În răstimpul anului ce s-a scurs, între U.R.S.S. și Statele Unite au avut loc schimburi de delegații — de metalurgiști, de specialiști din industria minieră, șase delegații agricole, delegații de fineret, de membri ai învățământului superior și de alte grade etc. Au avut loc întâlniri între diferite echipe sportive. În virtutea acordului, au mai fost făcute schimburi de studenți ai școlilor superioare din U.R.S.S. și Statele Unite. În cursul aceluiași an s-au bucurat de succes schimburi de ansambluri artistice, de soliști și de artiști.

Nu același lucru se poate spune însă de executarea clauzelor referitoare la contactele științifice. Doar către sfârșitul anului 1958 s-a făcut, în acest domeniu, un prim pas. D-rul Detlev W. Bronk, președintele Academiei de Științe a Statelor Unite și d-rul Wallace Brode, membru al acestei Academii, au sosit la Moscova la invitația Academiei de Științe a U.R.S.S. Drept urmare a discuțiilor între delegațiile Academicilor celor două țări, a fost elaborat un proiect de acord. Pe temelul acestui proiect de acord au fost prevăzute, pentru 1959—1960, diferite schimburi de savanți care vor ține cursuri și conferințe pe diferite teme științifice și tehnice, luând totodată cunoștință de lucrările și cercetările științifice efectuate în U.R.S.S. și Statele Unite.

Acordul sovieto-american semnat la 27 ianuarie 1958 constituie un eveniment de seamă în cadrul raporturilor dintre cele două țări. El a pus prima piatră la așezarea schimburilor în domeniul culturii, tehnicii și învățământului care se vor desfășura sistematice

ntre U.R.S.S. și Statele Unite.

Dar această influență exercitată de relațiile culturale dintre U.R.S.S. și Statele Unite nu este apreciată, în această din urmă țară de toată lumea.

Este un fapt bine cunoscut că, în general, autoritățile americane refuză translatorilor de pe lângă delegațiile sovietice viza de intrare în țară, făcând, astfel, anevoioase contactele dintre aceste delegații și americani. Nu mai puțin adevărat este și că autoritățile americane întârzie mult atunci când e vorba să acorde sovieticilor viza de intrare în Statele Unite — iar uneori, chiar le-o refuză.

În virtutea acordului, cele două țări și-au luat angajamentul să contribuie la dezvoltarea turismului. Uniunea Sovietică a și luat o serie de măsuri în acest sens — ceea ce a făcut ca, în 1958, peste 5.000 de turiști americani să vină în Uniunea Sovietică. Turiștii americani sînt întâmpinați de oameni sovietici cu cea mai mare ospitalitate. În afara călătoriei lor pe itinerarii turistice ei au posibilitatea să viziteze întreprinderi și instituții, spitale, școli, grădinițe de copii, creșe.

Din nefericire, turiștii sovietici nu sînt întâmpinați la fei în Statele Unite. Ei sînt supuși unor măsuri discriminatorii în raport cu regimul acordat altor turiști străini. Astfel, la Chicago, vizitarea abatoarelor și, la Detroit, vizitarea uzinelor de asamblare Ford au fost interzise unui grup de turiști sovietici, în timp ce alți turiști străini intră fără să fie opriți în aceste întreprinderi ca și în altele.

Se mai cuvine subliniat faptul că prețul ridicat al călătoriei constituie un factor de natură să limiteze numărul turiștilor sovietici care pleacă în Statele Unite. Deși nivelul serviciilor de care beneficiază turiștii este același în U.R.S.S. și Statele Unite, prețul pe care sovieticii îl plătesc pentru o călătorie în Statele Unite este de două ori mai mare decît cel pe care îl plătesc americanii pentru călătoria lor în Uniunea Sovietică.

Totuși, în pofida forțelor care le stîngheresc dezvoltarea, schimburile culturale și științifice dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite se află în progres.

În 1959, publicul american va putea vedea baletul Teatrului Mare din Moscova, un grup de artiști de circ și interpreți de renume mondial. Uniunea Sovietică va primi în acest an formații americane de balet pe gheață, pe pianistul Van Cliburn, laureat al concursului „Ceikovski” și alți concertişti

bine cunoscuți. Acordul stipulează prezentarea de filme americane în Uniunea Sovietică și de filme sovietice în Statele Unite.

A sosit vremea ca Sovietul Suprem al U.R.S.S. și Congresul Statelor Unite să facă schimb de delegații. Călătoria lui A. Mikoian, prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. înseamnă o demonstrare concretă a utilității pe care contactele directe dintre oamenii politici le au pentru apropierea sovieto-americană.

Oamenii sovietici sînt încredințați că schimburile în domeniul culturii, al învățământului, științei etc. precum și contactele directe între diverse personalități sovietice și americane vor contribui la curmarea războiului rece, la însănătoșirea conjuncturii internaționale.

M. Valentinov

Lucrările Congresului al XXI-lea al P.C.U.S. au scos în evidență cu deosebită strălucire marea și adîncă importanță internațională a planului de șapte ani al U.R.S.S. În adevăr tabloul uriașului avînt al economiei naționale sovietice pe care-l trasează septenaliul trebuie privit în lumina faptului că în momentul de față economia reprezintă principalul teren al întrecerii dintre capitalism și socialism.

În noua etapă în care această întrecere a intrat, sarcina sistemului mondial socialist constă în obținerea superiorității sale asupra sistemului capitalist în producția mondială. Un rol determinant în realizarea acestei sarcini îl are faptul că Uniunea Sovietică își propune să întrecă Statele Unite ale Americii, din punct de vedere economic, cu alte cuvinte să depășească cel mai înalți indici de care este capabil capitalismul.

Însăși punerea acestei probleme vadește marea forță a socialismului, deoarece este știut că înaintea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, producția industrială calculată pe cap de locuitor a Statelor Unite era mai mare decît a Rusiei de peste 18 ori la energie electrică, de peste 25 ori la cărbune, de aproape 11 ori la fontă și oțel, de aproape 15 ori la ciment ș.a.m.d. — În condițiile preroevoluționare decalajul dintre S.U.A. și Rusia se mărea. Instaurarea puterii sovietice și fărîșirea economiei socialiste au schimbat radical evoluția raportului de forțe între economiile celor două țări.

Socialismul a creat un ritm al dezvoltării economice inaccesibil capitalismului, astfel încît U.R.S.S. a ajuns să ocupe primul loc în lume în ceea ce privește ritmul de creștere a producției industriale, a productivității muncii sociale și a venitului național, iar prin măsurile luate de guvernul sovietic în ultimii ani — și în ceea ce privește ritmul de creștere a producției agricole. Datorită ritmurilor înalte pe care le-a atins, U.R.S.S. a redus permanent decalajul care o separa acum patru decenii de principală țară capitalistă.

În acest proces a intervenit în ultimii ani o etapă calitativ nouă a întrecerii, în sensul că U.R.S.S. a depășit acum S.U.A.

nu numai în ceea ce privește ritmul de dezvoltare a producției, ci și în ceea ce privește sporul anual absolut al producției.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei sovietice a făcut așa dar posibil ca la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. să se fixeze un asemenea obiectiv grandios cum este acela ca U.R.S.S. să obțină, în decurs de 12 ani sau poate și mai curînd, primul loc în lume în ceea ce privește volumul absolut al producției, cît și în ceea ce privește producția pe cap de locuitor. Dacă avem în vedere că în cadrul aceleiași etape Uniunea Sovietică va ocupa primul loc în lume și în ceea ce privește nivelul productivității muncii, va avea ziua de lucru și săptămîna de lucru cele mai reduse din lume și va putea asigura cel mai rodnic nivel de trai din lume al populației, avem întreaga semnificație a unor înfăptuiri care vor consacra o victorie de importanță istorică mondială a socialismului în întrecerea pașnică cu capitalismul, pe arena internațională.

Avîntul economiei naționale a U.R.S.S. se răsfrînge în același timp favorabil asupra întregului sistem mondial al socialismului, sistem în cadrul căruia țările sînt unite pe bazele egalității în drepturi, ale prieteniei și colaborării frățești, ale ajutorului reciproc. În această privință, tov. N. S. Hrușciov sublinia acum doi ani faptul că „Țările socialiste care au și obținut rezultate importante în dezvoltarea lor trebuie să ajute celelalte țări atît cu sfaturi, cît și cu experiența lor, iar uneori pot și trebuie să acorde ajutor economic țării în care clasa muncitoare, masele muncitoare, luînd puterea în mîinile lor, nu au reușit încă să creeze o economie socialistă trainică, au greutăți în construirea societății noi. Aceste țări trebuie, desigur, să primească ajutor din partea țărilor mai puternice. Aceasta rezultă din principiile internaționalismului proletar”.

Intruchiparea cea mai consecventă și modelul înalt al acestei poziții internaționaliste le găsim tocmai în sprijinul multilateral pe care Uniunea Sovietică îl acordă tuturor țărilor de democrație populară. Este suficient să menționăm că în țările socialiste s-au con-

Peredelkino-

Peredelkino, orașelul vilelor, se află în imediată apropiere de Moscova, 25—30 de minute de drum cu trenul electric, și poposești în mijlocul unei naturi de basm, în plin desîș de pădure, unde printre stejari și arțari strălucesc cămășile albe ale mestecenilor și se disting ca o flacără încrămenită trunchiurile roșietice de pini.

A fost o vreme cînd toată această întinsă moșie, cu pădurea ei masivă, a aparținut străvechii vițe boierești a Kolicevilor. Și azi, cînd treci cu trenul pe lângă Peredelkino, mai poți vedea o casă bătrînească construită în stil rusesc vechi, complicat, care se înalță pe locul fostului conac boieresc. Două rînduri de pini pornesc de la casa aceasta, închipuînd un mărgeș și pitoresc tunel viu. În prezent, aici își are reședința patriarhul întregii Rusii.

În anul 1934, guvernul sovietic a făcut scriitorilor un dar generos. O mare parte din acest loc pitoresc a trecut în patrimoniul Uniunii Scriitorilor. De atunci, încetul cu încetul a luat naștere aici un adevărat oraș al scriitorilor. Alături de vilele lor au fost construite cîteva case pentru colectivul redacției „Literaturnaia gazeta”. În afară de aceasta, în orașelul Peredelkino mai există o casă de creație cu 60 de camere, unde lucrează scriitorii care nu au vilă proprie. Anul acesta se prevede să se construiască pentru scriitori încă 50 de vile individuale.

La Peredelkino se află domiciliul permanent al romancierului Konstantin Fedin. Cred că nu mai este cazul să le vorbesc cititorilor romîni despre locul pe care îl ocupă în literatura sovietică autorul cărților „Orașe și ani”, „Frații”, „Sanatoriul Arktur”, „Răpirea Europei” și celebra epopee „Primele bucurii” și „O vară neobișnuită”.

Multă vreme au locuit aici Lidia Seifullina și unul dintre cei mai bătrîni dramaturgi sovietici, Konstantin Treniov.

Să vă fac o mărturisire: cu oîntîmbătrînesc, scriitorii petrec tot mai multă vreme în dragul

lor Peredelkino. Dar se înțelege că asta numai în cazul că materialul este gata adunat și urmează să fie scrisă cartea. Altfel, fiecare scriitor colîndă țara în lung și în lat pentru a o cunoaște mai bine, pentru a studia nemijlocit viața poporului. Așa, de exemplu, pregătind romanul său „Ultimul din Udeghe”, Alexandr Fadeev a petrecut multe luni în Orientul Îndepărtat, iar cartea a scris-o la Peredelkino. Îndată ce ocupații germano-fasciști au fost alungați din Donbass, Fadeev a plecat la Krasnodon ca să adune material pentru romanul „Tinăra gardă”. Dar și această carte minunată a fost scrisă la Peredelkino.

Cînd omul trăiește multă vreme în același loc, își încropește vrînd-nevrînd o gospodărie. Venind din Orientul Îndepărtat natal cu pasiune pentru pescuit, Alexandr Fadeev și-a amenajat pe bucata lui de pămînt de la Peredelkino un mic eleșteu în care a adus crapi argintii. Iar Leonid Leonov și-a construit o seră în care a obținut soiuri de plante rare, și un „munte” între pietrele căruia crește floră alpină de mare altitudine. În toate acestea se vadește autorul „Pădurii rusești”.

Pe parcela lui, vecinul meu, poetul Alexandr Jarov a înlocuit pinii și mestecenii cu meri și peri. Dar mie cetinile veșnice verzi îmi aduc aminte de Uralul natal, așa că am păstrat pinii și brazii. Vara, la sfîrșitul zilei de lucru, îmi place să mă culc pe iarbă și să privesc cum deasupra capului meu se clatină ușor vrîfurile aromitoare ale acestor copaci minunați.

Da, la Peredelkino fiecare trăiește în felul său. Seara tîrziu, șezînd pe terasă auzi ciocănitul ritmic al unui baston pe asfalt. Și știi că Vadim Kojevnikov își face plimbarea de seară. Kojevnikov, care este redactorul șef al uneia din cele mai vechi reviste sovietice, „Znamea”, consacră zile întregi activității redacționale și, evident, obosește. Paginile noului său roman autobiografic „În întîmpinarea

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE: pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

dintre cele două sisteme

struit și se construiesc cu participarea frățească a U.R.S.S., aproximativ 500 întreprinderi și aproximativ 200 diferite secții, instalații, precum și alte obiective industriale, care contribuie la o considerabilă sporire a capacităților de producție ale lagărului socialist. Este vorba de 45 de combinate și uzine metalurgice, 35 de uzine chimice, 60 de uzine constructoare de mașini, 5 rafinării de petrol, 70 de centrale electrice etc., a căror capacitate de producție depășește, în unele ramuri, de câteva ori întreaga producție antebelică a actualelor țări de democrație populară.

Acțiunea legii dezvoltării planice proporționale nu numai în cadrul fiecărei țări socialiste în parte, ci și pe întregul sistem mondial socialist creează posibilități din cele mai largi pentru o valorificare optimă a inepuizabilelor resurse de care dispune socialismul. Bazându-se pe cerințele legilor economice obiective, țările socialiste au așezat permanent colaborarea lor în cadrul C.A.E.R., coordonarea planurilor economice, la care s-a trecut în ultimii ani, reprezentând o formă superioară a acestei colaborări economice. În această privință tov. Gh. Gheorghiu-Dej a arătat: „Coordonarea activității economice a țărilor lagărului socialist asigură o mare economie de forțe, creează fiecărei țări o perspectivă clară în dezvoltarea economiei, posibilitatea ca în dezvoltarea industriei grele și a tuturor ramurilor economiei să-și concentreze atenția îndeosebi în acele direcții pentru care dispune de condiții specifice mai favorabile — bază de materii prime, experiență, cadre specializate”.

Construind economia socialistă și dezvoltând colaborarea reciprocă, toate țările sistemului mondial socialist au reușit să atingă un ritm deosebit de înalt al dezvoltării producției. În 1958, producția industrială crescuse în raport cu perioada antebelică, de peste 5,5 ori în Polonia, de 3,3 ori în Cehoslovacia, de 2,5 ori în R. D. Germană, de aproape 4 ori în România, de peste 4 ori în Ungaria, etc. — În R. P. Chineză producția industrială a crescut de aproximativ 10 ori în perioada 1950—1958. S-a confirmat astfel prin experiența practică a tuturor țărilor sistemului

mondial socialist, că ritmul rapid al dezvoltării este o lege generală a socialismului. Ca urmare, în ansamblu, producția industrială a țărilor socialiste crescuse în 1958 de cinci ori în comparație cu 1937.

În felul acesta, partea țărilor socialiste în ansamblul producției mondiale sporește permanent. Este semnificativ în această privință faptul că țările socialiste care se întind pe un sfert al globului pămîntesc și cuprind aproape o treime din populația lumii, dau astăzi mai mult de o treime din producția industrială mondială și aproape jumătate din producția mondială de cereale.

Planul septenal al U.R.S.S. deschide acum perspective și mai largi în această direcție. Astfel, prin dezvoltarea economiei sovietice în cursul următorilor șapte ani și datorită ritmului înalt în care se dezvoltă economia tuturor țărilor de democrație populară, la sfârșitul septenului sistemul mondial socialist va ajunge să dea mai mult de jumătate din producția industrială mondială.

Ceea ce caracterizează însă sistemul mondial socialist nu este numai ritmul rapid al dezvoltării, ci și faptul că în cursul avântului economic toate țările socialiste se ridică la nivelul celor mai înaintate.

Această tendință este diametral opusă legii dezvoltării inegale, caracteristică economiei mondiale capitaliste. Se știe că tocmai datorită acțiunii acestei legi, între nivelul de dezvoltare economică și culturală a actualelor țări de democrație populară existau în perioada antebelică deosebiri simțitoare. De exemplu, socotind producția industrială pe cap de locuitor a Cehoslovaciei antebelice egală cu 100, indicatorul respectiv era în 1938 de 34 pentru Polonia și Ungaria, de 19 pentru România, de 17 pentru Bulgaria etc.

În cursul construcției socialiste aceste disproporții sînt treptat lichidate, prin ridicarea rapidă a țărilor rămase în urmă în perioada capitalistă. În felul acesta nivelul general al dezvoltării economice și culturale a tuturor țărilor socialiste se egalează la nivelul celor mai dezvoltate. Faptul are o covârșitoare importanță practică și teoretică, deoarece așa cum a spus tov. N. S. Hrușciov în ra-

portul la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.: „Din punct de vedere teoretic este mai just să se presupună că țările socialiste, folosind cu succes posibilitățile proprii orînduirii socialiste, vor trece mai mult sau mai puțin simultan la faza superioară a societății comuniste. Noi pornim de la faptul că în sistemul economic socialist acționează legi noi ale dezvoltării economice, pe care nu le-a cunoscut în trecut societatea umană”.

În acțiunea acestor legi noi și în înaintarea frățească a tuturor țărilor socialiste pe drumul progresului permanent și al bunăstării materiale și culturale a maselor, se reflectă din nou imensa superioritate a sistemului socialist în plină înflorire față de sistemul capitalist, aliat în descompunere.

conf. univ.
Costin Murgescu

Centrul de calcul din Ucraina

Centrul de calcul al Academiei de Științe din Ucraina a luat ființă abia anul trecut. În această instituție nouă se rezolvă probleme teoretice, se perfecționează materialul științific tehnic, se creează noi metode de rezolvare, se construiesc mașini electronice menite să asigure funcționarea și controlul proceselor industriale. Prima mașină construită aici, „M.E.S.M.”, a fost pusă de curînd la dispoziția studenților de la Institutul politehnic din Kiev. La centrul de calcul se construiește acum o mare mașină electronică de calculat universală, „Kiev”, care va efectua 5—6 mii de operații pe secundă și va rezolva sisteme de ecuații cu un mare număr de necunoscute. Prin utilizarea diodelor de cristalin, în locul lămpilor clasice, și a dispozitivelor magnetice fără contact, funcționarea mașinii va fi mai sigură și mai simplă.

LA PORȚILE EREI DE AUR

Sînt unele evenimente care generează entuziasm și poezie într-o așa de mare măsură, încît nu pot fi tălmăcite nicidecum într-un articol. Ziaristul devine ad-hoc poet și recurge la speciile literare corespunzătoare. Insuși economistul părăsește, pentru un moment, limbajul cifrelor și al bilanțurilor, recurgînd la metaforă și poetizînd. Inginerii și arhitecții, sondorii și brutarii, șlefuitorii de diamante și metalurgiștii, sculptorii și mătăsarii găsesc un verbiaj comun, fierbinte și pasionat, devenind apologetii evenimentului și vizionarii perspectivelor lui. Aceasta fiindcă evenimentul are apoteoză istorică și sens de răscruce, ca epilog al unei epoci și prolog al alteia. Așa a fost Marea Revoluție din Octombrie și așa este Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., acesta din urmă fiind prologul comunismului. Aplauzele din sală sînt parcă bătăile în porțile epocii de aur a omînilor. Bazele materiale ale acestei epoci, în funcție de fericirea colectivă și personală a omului sovietic, sînt hotărnicite. Bazele spirituale, la fel. Aliterîndu-le, putem spune: „Uniunea Sovietică va cunoaște cea mai răsunătoare înflorire a economiei și a artelor, prin care metalul, cerneala, cartea, tabloul, țigela și vioara se vor innobilă.”

Burghezia, în epoca ei de ascensiune, se fudulea că feudalismul era un bărbat bătărbat, incapabil de creații viabile, dar că ea, burghezia, este o femeie sensibilă, cu gusturi subtile care a creat și va crea marile valori. Așa a și fost numai că femeia sensibilă a decăzut, s-a dezaxat, ajunzînd, firesc, în lupanar. Această degradare iremediabilă „creează” astăzi deseori opuscul de o valoare egală cu textul unei reclame făcute săpunului de ras sau cocolatei. Marile bunuri spirituale au trecut rînd pe rînd și definitiv în puterea și patrimoniul socialismului. Există o poezie a lui Maiakovski, există „Donul liniștit”, statuile Verei Mușina, partiturile lui Șostakovici, gloria Teatrului Mîc și a M.H.A.T.-ului, dansul Lepeșinskaiei, ansamblul lui Moiseev. Există și labirintul Universității Lomonosov și sălile Metropolitanului și pavilioanele din Expoziția unională de agricultură ca un triumf definitiv; există o rachetă devenită, prin puterea omului, planetă solară. Iată dimensiunile culturii partinice, singura mare cultură a lumii.

Faptul că un colhoznic anonim poartă ceas la mînă, că muncitorul de la oraș îmbracă costum negru și vine la teatru, și că miile și sutele de mii de comsomoliști învață limbi străine în universități și acasă — e tot o mare cultură și tot din grija partidului se plămădește.

Septenalul, cu previziunile sale de-o gravă poezie, pleacă de la aceste cucuriri. Așadar, baza de pe care se efectuează noul zbor în timp este ea însăși la o mare altitudine spirituală. Astăzi se pune problema politehnizării, a modernizării cu-

noștințelor — deci a distilării lor. În acest sens, raportul lui N. S. Hrușciov și luările de cuvînt ale multor tovarăși (Furteva și Semiceastnii, în deosebi) se opresc minuțios și pasionat la acest salt calitativ: cunoștințele primite trebuie înobilate în înțelesul comunist al cuvîntului. Ce înseamnă aceasta? În perioada septenului, scriitorii, pornind de la succesele poemelor lui Tvardovski, ale povestirilor lui Șolohov, ale „Pădurii ruse” de Leonov — vor surprinde dimensiunea gigantică și luminoasă a comunismului de pe întinderea eurasiatică a continentului sovietic. Și dacă literatură nu se lasă supusă unei planificări rigide, ea — prin însăși substanța sa — ține de vise și de viziune. Putem prevedea așadar, avalanșa de poeme și romane cărora scriitorii, de-o valoare deja stabilită, vor da perenitate. Chezașia succesului, în toate domeniile de activitate, se bizuie, în U.R.S.S., pe existența unor valori și celebrități deja verificate. Cu alte cuvinte, în industrie, economie și cultură, patria sovietelor are — și încă cu prisosință — cadre necesare unui plan atât de uriaș cum e septenalul. Compozitorii vor fi desigur imbițați să scrie o nouă sonată a lui Beethoven în perspectiva zborului în cosmos. Sau o sonată somptuoasă a Siberiei viitoare în care sîrme de înaltă tensiune și rețeaua automatizată vor veșnici o a doua lumină solară.

Sculptorii vor umple țara cu statui. Înălțate de marmora palatelor și monumentelor, pavilioanelor și colonadelor, orașele vor fi ele însele tiparele noii culturi comuniste. Privirea și sufletul se vor desfăta în fața operelor de artă realizate la scara comunismului.

Universitățile se vor ramifica pînă la satul colhoznicilor avizi de lumină și înțelepciune. Trecerea la satul citadinizat, lichidarea amprentei rustice — aduce culturii sarcina modernizării colhoznicilor. În aule sonore ei vor asculta prelegeri despre recoltele comunismului și le vor realiza.

De altfel, cultura este umbra luminoasă a tuturor marilor construcții. Să vorbește în raportul lui N.S. Hrușciov despre viitoare combinate metalurgice din Urali, Caucaz și Siberia. Aceste combinate sînt, prin proporțiile lor, viitoare orașe. Or, viitoarele orașe vor avea universitățile lor, bibliotecile lor, filiale ale Uniunii de creație, statui, tablouri și parcuri, săli de concert, orchestre, teatre, ansambluri. Pretutindeni unde se stabilește o nouă oază de viață, cultura vine ca un contract. Extinderea pe milioane de hectare a economiei și industriei înseamnă astfel, extinderea pe aceeași suprafață a culturii.

Al. Andrișoiu

orașul scriitorilor

zilor”, au fost desigur concepute în timpul acestor tăcute plimbări de seară...

Aproape de sfîrșitul verii, încep la un moment dat să zburde telefoane prin vile. Și toți știu despre ce-i vorba, Margarita Aligher, autoarea poemului „Zoia” și a multor altor versuri minunate, începe atacul obișnuit: — Ei, ce facem? Mergem miine după ciuperci? — întrebă ea propunînd o expediție îndepărtată în deșeurile pădurii.

Să întimplă uneori să refuzăm invitația, fiind ocupați sau pur și simplu nepregătiți pentru asemenea excursii. Și atunci căutăm să o convingem pe Margarita:

— Dar ce, au apărut ciupercile? Pînă acum nimeni n-a găsit nimic.

Însă scepticismul nostru nu-i schimbă hotărîrea. A doua zi, în zori Margarita pleacă în pădure cu cele două fiice ale ei și — de asta puteți fi siguri! — găsesc ciuperci! De altfel, despre fiicele Margaritei se spune că ar fi în stare să caute ciuperci pînă și sub tradiționalul pom de iarnă din Sala coloanelor a Casei sindicatelor!

Vorbînd de vilele din Peredelkino, nu poți să nu pomeniți despre una dintre cele mai celebre: vila lui Kornei Ciukovski. În ultimii ani, scriitorul își petrece aici întreaga viață închinată creației. Și-a mutat la vilă biblioteca impresionantă care reflectă preocupările multiple ale lui Kornei Ciukovski, critic și cercetător al literaturii ruse din secolele XIX și XX, istoric și memorialist. Talentului lui Kornei Ciukovski îi mai este proprie încă o însușire minunată: cine nu-l cunoaște ca pe un mare prieten al copiilor sovietici, cărora le-a închinat cărți nemuritoare? De două ori pe an, la începutul și sfîrșitul verii, Ciukovski organizează pe parcela sa un mare foc de tabără. La lumina fîcărilor jucăușe copiii citesc versuri, cîntă, dansează, spun ghicitori, coc cartofi în spuză.

Copiii sînt oaspeții cei mai frecvenți ai scriitorului. De ce vin ei aici cu atîta drag? Să-l

urmărim. Iată-l că se îndreaptă spre casa aceea mare, cu acoperiș pestriț, care se înalță alături de vila autorului. Aici e biblioteca pe care Kornei Ciukovski a construit-o pentru copiii din regiunea noastră. Fondul inițial de cărți a fost adunat de ei înșiși, și treaba a mers cu spor. În prezent, biblioteca numără câteva mii de cărți și circa două mii de cititori. Cel mai mare ajutor pe bibliotecară să-i îndrume pe cititorii mai mici. Biblioteca are o excelentă sală de lectură și o cameră specială unde copiii își pregătesc lecțiile. Aici vin de obicei elevii care au mulți frați acasă și pe care zgomotul îi împiedică să-și vadă cu seriozitate de îndatoriri. Bibliotecara șefă, mătușa Katea și-a asumat de bună voie și răspunderea de a-i ajuta pe școlarii la lecțiile de engleză.

Și cînd mă gîndesc la orașul nostru, mă conving tot mai mult că viitorul său va merge pe drumul acestei minunate inițiative a lui Kornei Ciukovski. Pe de altă parte, mă conving tot mai mult că Peredelkino se va transforma treptat într-un oraș-muzeu. Cine nu va vrea să viziteze locurile unde au trăit și creat Vsevolod Vișnevski, Boris Gorbatoev, Alexandr Fadeev, Konstantin Treniov, Alexandr Serafimovici și mulți alții...

Peredelkino se află la 20 de kilometri de Capitală, între două linii de cale ferată importante și aproape de autostrada Moscova-Minsk. De aceea, aici ajung foarte simplu nu numai prietenii noștri din țară, ci și cei din străinătate. Scriitorii care locuiesc la Peredelkino sînt deseori vizitați de prietenii lor de peste hotare. De fiecare dată îi primim cu dragă inimă pe scriitorii străini. Și de fiecare dată oaspeții noștri, indiferent de convingerile lor, rămîn impresionați de grija pe care partidul și guvernul nostru o acordă scriitorilor sovietici.

I. Lebedinski

Un maestru al fabulei

Implinindu-se 190 de ani de la nașterea lui Ivan Andreovici Krilov (1769-1844) se cuvine să cinștim această aniversare printr-o aducere aminte. Și nu doar pentru că Krilov, după Esop și La Fontaine, este unul din marii creatori ai genului, nu doar pentru că este și azi, în Uniunea Sovietică, unul din scriitorii clasici cei mai populari, dar și pentru că numele său este strâns legat și de începuturile literaturii noastre. Tradus de Donici, cunoscut și apreciat de Negruzzi, ca și de alți scriitori moldoveni, Krilov a exercitat o influență binefăcătoare asupra căutărilor de atunci ale literaților din Principate. Cauza principală a forței de înrîurire și a viabilității fabulelor sale constă în caracterul lor popular. Pentru această calitate, mai ales, l-a apreciat Belinski pe Krilov.

Viața lui Krilov este într-un fel semnificativă pentru condiția unui literat în vremurile de atunci în Rusia. Fiul al unui căpitan de armată, care a slujit cu credință „patria și tronul”, dar care a murit sărac, „fără rană și fără avere”, Krilov rămâne orfan la 11 ani, iar la 14 este nevoit să se angajeze ca funcționar la o cancelarie. De mic se simte atras de teatru și literatură. La vârsta de 18 ani vine la Petersburg cu o comedie în buzunar și cu ambiția de a deveni scriitor. Vinde comedia unui editor pentru 60 de ruble, cumpărând cu acești bani operele lui Corneille, Racine și Boileau. La 21 de ani întreprinde editarea unei reviste satirice, „Poșta spiritelor”.

Inceputurile literare ale lui Krilov coincid cu anii în care „luminata împărăteasă” Ekaterina corespunde cu Voltaire și poza în protoctoare a literelor. În asemenea împrejurări, tânărul Krilov își permite câteva libertăți satirice destul de usturătoare. Însă răscoala lui Pugaciov și ecourile revoluției franceze o desmeticesc pe farină. Radișcev e condamnat la moarte, iar

Ivan Novikov închis în fortăreața Schliesselburg. Krilov însuși este anchetat. Curînd e nevoit să renunțe cu totul la activitatea editorială și să accepte diferite slujbe umilitoare pe la curțile unor boieri mazișii sub domnia lui Pavel I. Abia în 1806, după publicarea primelor fabule, cunoaște gloria meritată care nu-l va mai părăsi pînă la moarte.

A spune despre Krilov că este un La Fontaine al Rusiei înseamnă a spune un lucru perfect exact dar cu totul insuficient. Krilov a preluat și a adoptat în limba rusă numeroase subiecte „eterne” de fabule preluate de la Esop și La Fontaine. Dar nu acestea

constituie partea cea mai „tare” a operei sale. Cele mai populare sînt fabulele inedite în care Krilov reflectă realitățile specifice rusești. Se poate spune că Krilov e primul fabulist în literatura mondială care a depășit formula pur moralizatoare a genului, transformîndu-l într-o puternică armă satirică și publicistică.

Conținutul social al fabulelor lui Krilov se ridică uneori pînă la înfierarea directă a inegalității sociale: ca în „Frunzele și rădăcinile”. În 1812 el scrie fabule ce contribuie nemijlocit la cultivarea sentimentelor patriotice. Iată de ce poetul-proletar Demian Bednii se va denumi mai tîrziu „un elev modest” al lui Krilov.

De o nescătat bogăție e limba fabulelor lui Krilov. Presărate de proverbe, zicale și expresii luate din limba vorbită, aceste fabule au devenit la rîndul lor un izvor fecund de proverbe noi.

Populate de o lume imensă de caractere rusești magistral zugrăvite, pline de sevă înțelepciunii populare, excelînd în metafore proaspete, irapante, și în expresii savuroase, fabulele lui Krilov constituie și azi lectura preferată a tineretului. Fabulele lui Krilov au intrat pentru todeauna în fondul de aur al literaturii.

Iar nouă, romînilor ne sînt scumpe și pentru că au căpătat prin tălmăcirile lui Arghezi o a doua viață. Sinteza cu totul originală a două genuri poetice a rodit surprinzător de luminos. Krilov e astăzi tot atît de aproape de sufletele noastre, ca și la începutul veacului trecut.

Mihai Novicov

R. Babayan

Iarna (pictură în ulei)

Carnet

Expoziția de artă plastică rusă și sovietică deschisă la Londra continuă să se aște în atenția nu numai a opiniei publice britanice, dar și a celei de peste hotare. Iată de pildă, câteva aprecieri extrase dintr-un articol publicat în ziarul francez „Combat”:

Ultimele patru săli ale expoziției, consacrate picturii contemporane și unde sînt expuse 39 de tablouri, reprezintă o adevărată oglindă a avîntului tineresc în tot ce are el mai minunat: încredere, imaginație, elan. Realismul picturii sovietice te cucerește prin simplitate, lirism și măreție. Credem că va fi folositor dacă toate aceste tablouri, și nu numai 39 ca la Londra ci cel puțin 200, vor fi expuse și la Paris. Va fi de asemenea folositor dacă vom invita pe autorii acestor lucrări să viziteze Parisul, să ne cunoaștem și să ne împărtășim gîndurile nu numai cu ajutorul culorilor, ci și al cuvintelor.

În cadrul marilor construcții culturale prevăzute de septenal, la Așhabad, capitala R. S. S. Turkmene, se vor construi o Casă a ziaristilor, un conservator, o școală de belle-arte, un studio de pictură dotat cu ateliere și utilaj modern, precum și un puternic centru de televiziune.

La teatrul muzical „K. S. Stanislavski și V. Nemirovici-Dancenko” din Moscova a fost prezentată recent premiera dramei muzicale populare „Emelian Pugaciov” de M. Koval.

În cursul septenalului va fi editată, în limba kazahă, prima enciclopedie în zece volume. În afara materialului privind Uniunea Sovietică, enciclopedia va cuprinde capitole speciale referitoare la economia, știința, arta și literatura R. S. S. Kazahă.

La muzeul „Ermitaj” a avut loc recent inaugurarea unei expoziții de artă grafică modernă iugoslavă. Sînt prezentate, peste 200 de lucrări aparținînd artiștilor iugoslavi tineri și vîrstnici.

Sub îngrijirea comisiei pentru redactarea documentelor diplomatice de pe lângă Ministerul Afacerilor Externe al U.R.S.S. a apărut, în Editura de Stat pentru literatură politică, volumul II din „Documente de politică externă a U.R.S.S.” Documentele incluse în volum se referă la perioada 1 ianuarie 1919-30 iunie 1920, aproape jumătate din ele fiind date publicității pentru prima oară.

Recent, la Djakarta a avut loc ceremonia inaugurării bibliotecii Asociației pentru relațiile culturale „Indonezia-U.R.S.S.”

Sub îngrijirea Institutului de științe juridice al Academiei de Științe a U.R.S.S. a apărut lucrarea „Funcția externă a statului imperialist contemporan”.

S. M. Eisenstein: „Articole alese”

Care dintre iubitorii celei de a șaptea arte ar li îndrăznit — acum patru decenii — cînd cinematograful își dibuia încă formele specifice de expresie, să așeze pe vreunul dintre „muritorii” creației cinematografice în Pantheonul artei universale?

Pentru prima oară în istoria celei mai tinere arte, „Crucișătorul Potemkin” și genialul său creator Serghei Mihailovici Eisenstein au nimicit „teoria” efemerității operei cinematografice. Cine mai poate contesta astăzi dreptul cucerit de Eisenstein de a rămîne pentru eternitate în istoria culturii universale ca un titan al artei cinematografice?

Realizator de filme intrate de mult în cartea de aur a cinematografului mondial, pionier al unei avangarde artistice revoluționare și creator de școală cu o profundă influență asupra creațiilor celor mai buni regi-zori progresiști din întreaga lume, pedagog care s-a dăruit cu pasiune creșterii cadrelor cinematografice, teoretician care a trasat — nu fără rătăcirii și erori — jaloanele unei

estetici cinematografice marxiste și, mai presus de toate, patriot inflăcărat, S. M. Eisenstein, de la a căruia moarte se împlinesc anul acesta 11 ani, ne înfățișează mereu efervescenta, titanica sa personalitate de umanist al veacului XX în culegerea de „Articole alese”, recent publicată în traducere de „Cartea rusă”.

Este cu neputință ca în spațiul unei recenzii să poți cuprinde bogăția de idei, concentrate în cele 21 de lucrări înmănușate în acest volum.

Mi se pare, deci, mai potrivit să desprind din lectura acestui tulburător antologiu câteva idei, după părerea mea nespuse de prețioase alături cineaștilor cit și tuturor oamenilor de artă și de cultură.

Ideea primordială, care străbate ca un fir roșu articolele și eseurile scrise la diferite epoci, dîndu-le un caracter unitar — idee ce răzbate nu numai din conținutul articolelor ci și din tonalitatea ardentă, patetică a stilului lui Eisenstein — este aceea că nici un artist nu poate crea o operă emoționantă, durabilă, dacă nu va fi pătruns tot timpul de suflul, de idealul revoluției eliberatoare.

„A fost totuși nevoite de revoluție — mărturisește Eisenstein în articolul „Prin revoluție la artă” — ca să mă eli-

berez din inerția drumului trasat (familia sa îl predestinase carierei de inginer — n.n.) și să mă supun unei atracții care nu îndrăznește să iasă spontan la suprafață”.

O altă idee esențială, cred, pentru activitatea cineaștilor noștri și, să o spunem sincer, și pentru activitatea criticilor cinematografici, se desprinde din uluitoarea vastitate a preo-

Vitrina

cuparilor și elaborarilor științifice afirmate de Eisenstein în toate domeniile sintezei cinematografice. Extraordinarele asocieri de idei pe care le crează Eisenstein cu toate domeniile artelor și științelor, cultura sa proteiformă, folosită fără ostentație pentru a descoperi geneza și filiațiile cinematografului, demonstrează că oricît de imposibil ar părea în zilele noastre faimoasa deviză a umanistului Pico De la Mirandola „De omni re scibili” („Trebuie să știi despre toate lucrurile”) ea reprezintă o cerință fundamentală a creației și esteticii cinematografice.

În fine, o ultimă idee ce poate fi un stimulent la reflexiuni

sugerează modestia, exigența și sinceritatea lui Eisenstein în recunoașterea greșelilor sale. Cu inteligența sa febrilă, spîrită de tot ce purta amprenta noului, și uneori chiar cînd sub aparențe se camufiau rămășițe ale ideologiei burgheze, Eisenstein a comis erori în teoria și în creația sa cinematografică, plătind un greu tribut concepțiilor formaliste, în unele din filmele sale („Grevă”, „Vechiul și noul”). Chiar articolul său „Caracterul organic și patosul în compoziția filmului „Crucișătorul Potemkin” nu este scutit de asemenea considerații formaliste. În analiza caracterului organic al compoziției filmului, Eisenstein aplică în mod arbitrar principiul „secțiunii de aur”, specific artelor spațiale (arhitectură și sculptură).

În orice proces inovator este inevitabil să greșești la început. Esențialul este însă a-ți recunoaște cu sinceritate greșelile, pentru a descoperi apoi adevăratele căi ale artei. În acest sens, spiritul său autocritic, de o ascuțită sinceritate și severitate partinică, reprezintă un exemplu și un îndemn pentru orice creator. Artistul care decretă cu entuziasm juvenil în 1925 „montajul de atracțiuni” drept „ionii, electronii și neutronii” artei avea să afirme cu o matură pondere în remarcabilul său eseu „Montaj 1938”:

„A fost o perioadă în cinematografia noastră cînd se proclama că în film „totul” e montajul. Acum e pe sfîrșite perioada cînd, invers, montajul e socotit „nimic”. Firește nu sîntem de părere nici că montajul este „nimic”, nici că ar însemna „totul”. Credem însă necesar să spunem că montajul este o parte constitutivă a unei opere cinematografice, element tot așa de necesar ca și toate celelalte în creația cinematografică”.

Și cit de puternic răsuna în conștiința noastră cuvîntul creatorului: „A trăi un moment istoric înseamnă a cunoaște cel mai mare patos, a te simți conștient de procesul care se îndeplinește, a simți acțiunea unitară a tuturor și participarea colectivă la luptă”.

Apariția în romînește a „Articolelor alese” de S. M. Eisenstein capătă importanța unui eveniment cultural, care s-a lăsat așteptat, din păcate, prea multă vreme. Dar cum e mai bine mai tîrziu decît niciodată, așteptăm din partea „Cărții ruse”, în compensație, editarea unor noi culegeri din articolele teoretice ale lui Pudovkin și Dovjenko, alți doi mari pionieri ai avangardei cinematografice sovietice.

Emil Suter

Polimerii la expoziție

Muzeul politehnic din Moscova găzduiește o foarte interesantă expoziție: „Polimerii și aplicațiile lor în economia națională”. Iată câteva din exponate: conducte din masă plastică albă, pe bază de etilen, rezistente la coroziune și care nu crapă când îngheață apa în ele; o instalație simplă în care desalinarea apei e accelerată cu ajutorul rășinilor sintetice; 25 de sorturi de cauciuc sintetic; țesături ușoare și diafane minunăț colorate și blănuri de astrahan sintetic; veselă din masă plastică imitând admirabil cristalul etc., etc.

Telefon fără sursă de energie

Un grup de ingineri sovietici a construit un telefon care funcționează fără surse de electricitate exterioare. În alcătuirea microfonului intră un element ceramic special care acumulează electricitate și o conservă timp de câțiva ani. Nefiind influențat de agenți mecanici și termici, acest microfon poate funcționa în orice regim climatic.

Mina automată

În Donbass se construiește o nouă mină, cu o capacitate de extracție de 6 milioane de tone de cărbune pe an. În care toate operațiile vor fi mecanizate și automatizate. Mașinile de abataj, ca și havezele-incărcătoare și toate celelalte mecanisme și instalații din mină, vor fi comandate și supravegheate de la distanță de către dispeceri, cu ajutorul unui perfecționat sistem de telecomandă și al unei rețele de televiziune.

Caloriferul viitorului

La Harkov se construiește un bloc experimental, ale cărui locuințe vor fi încălzite printr-un nou sistem de încălzire centrală — fără radiatoroare și țevi pentru apă sau abur — despre care specialiștii spun că este mult mai avantajos decât caloriferul obișnuit. Prin goriuri verticale și orizontale, lăsate la construirea blocului, va circula prin toate etajele aer cald produs de o instalație foarte simplă, aflată la subsol.

Moscova 1959

In gara Belorusă, înaintea de sosirea unui tren. Peste câteva minute aceste mașini elegante se vor răspîndi în toate colțurile Moscovei, ducându-i pe noii veniți.

Cîteva probleme actuale ale planificării

Construirea comunismului este o activitate creatoare, conștientă și planificată a milioane de oameni ai muncii, organizați și conduși de Partidul Comunist, de statul sovietic. În aceste condiții, capătă o importanță deosebit de mare, se poate spune chiar hotărîtoare, metodele științifice de conducere a economiei naționale. Conducerea conștientă, planificată nu admite manifestări de subiectivism și voluntarism.

Clasa muncitoare construiește economia comunistă prin analogie cu producția mecanică foarte evoluată. Conducerea planificată a economiei naționale se bazează din ce în ce mai mult pe astfel de elemente ca un sistem de prețuri planificate, economicește fundamentat, o planificare elastică pe baza creării de fonduri care să asigure proporții armonioase în economia națională, dezvoltarea de legături directe între întreprinderi și organizații economice după metoda contract-comandă.

În trecut, ideea greșită că în socialism se va trece la schimbul direct de produse a exercitat o influență nefastă asupra dezvoltării economiei naționale. Experiența arată că întărirea continuă și dezvoltarea economiei socialiste este posibilă numai pe baza dezvoltării pe toate căile a legăturilor economice directe între celulele de producție-consum ale societății, legături ce au un caracter valoric. Construirea comunismului nu înseamnă naturalizarea economiei. Dimpotrivă, în ultimii cinci ani la noi s-au făcut pași esențiali în cu totul altă direcție.

În „Critica programului de la Gotha”, vorbind despre trăsăturile

viiorei societăți comuniste, K. Marx sublinia că alocarea de diferite fonduri obștești are o mare însemnătate pentru această societate. După părerea noastră, în prezent s-au coapt condițiile ca, pe lângă bugetul de stat alcătuit de Ministerul de Finanțe al U.R.S.S., Gosplanul să elaboreze un buget economic național special, un buget al economiei naționale. În acest scop, organele de planificare alcătuiesc în prezent un bilanț de perspectivă al economiei naționale. Dar în forma în care ne apare astăzi, el are mai mult un caracter statistic decît unul economic, și este slab legat de nevoile planificării și de necesitățile practicii. Cuprinzînd însă întregul venit național și produsul social, bugetul economic poate deveni un important document de planificare care să reflecte în indici valorici (bănești) întregul bilanț al reproducției lărgite, fiind o importanță pirghie economică de reglementare și conducere a economiei naționale.

Evaluarea cheltuielilor și rezultatelor activității economice va avea o mare însemnătate și în condițiile victoriei definitive a comunismului, cu deosebirea că formele lor de evidență se vor schimba radical. Ele vor pierde din ce în ce mai mult caracterul valoric și se vor transforma treptat în evaluări sociale directe ale cheltuielilor și rezultatelor fiecărei celule economice și teritoriale. Aceste evaluări pot fi exprimate prin cifre și indici de prețuire. Fără ele nu este posibilă conducerea economiei comuniste.

În primele etape ale construirii comunismului, în condițiile menținerii producției de mărfuri, produsul poate ajunge la consumator numai prin intermediul banilor. În faza superioară a comunismului, cînd bunurile de consum vor fi distribuite după necesități, produsul va ajunge la consumator nu sub formă de marfă, și fără intermediul banilor. Dar evidența planificată, realizată nemijlocit de organele obștești corespunzătoare, va fi necesară atunci într-o măsură și mai mare decît astăzi.

Temelia economiei actuale este producția de energie electrică și de oțel. Acestea sînt necesare în toate ramurile industriale, cît și în agricultură. Rolul preponderent al energiei și metalului în dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale determină necesitatea unei planificări juste, economicește fundamentată a producției lor. Important este să se stabilească nu numai cheltuielile directe ci și cele indirecte de energie și oțel (în producțiile conexe) pentru fabricarea unui obiect dat.

În ce privește producția de energie pe cap de locuitor, în anul 1965 ne vom afla încă în urma nivelului actual al Statelor Unite, Canadei, Angliei, Bel-

giei și Suediei. Totuși, în balanța energetică a țării noastre se vor fi produs schimbări radicale, deoarece proporția unor combustibili superiori, cum sînt țițeiul și gazele, va crește de la 31 la 51 la sută din totalul producției de energie. În cursul septenaliului vor trebui create condiții corespunzătoare care să permită, încă în perioada imediat următoare anului 1965, ridicarea rapidă și continuă a potențialului energetic. Toate acestea pun sarcini mari în ce privește explorarea țițeiului și gazelor, îndeosebi în Siberia și Orientul Îndepărtat, precum și construcția intensă de centrale electrice și linii electrice de înaltă tensiune care să permită unirea tuturor centrelor într-un sistem energetic unic: la început în partea europeană și Siberia Centrală, apoi în întreaga țară.

Cu toată importanța crescîndă a metalelor ușoare (aluminiu, titan), a maselor plastice și a produselor chimice sintetice, oțelul rămîne baza materială a industriei grele. Creșterea producției de metal (oțel și fontă) va fi determinată în mare măsură de ritmul construcției celei de a treia baze metalurgice a țării, în Siberia și Kazahstan. Realizarea acestui obiectiv depinde de construirea prealabilă a căii ferate Abalakovo-Usovo și a combinatului de înnoilare de la Nijne-Angarsk. Bazinul de cărbune cocsificabil Iujno-Iakutsk și marile rezerve de minereu din Zabaikalie permit ca, îndată după 1965, să se înceapă construirea celei de a patra baze metalurgice a țării, cu o capacitate anuală de 10 milioane de tone, necesară dezvoltării industriale a Orientului Îndepărtat, în vederea extinderii relațiilor economice cu Republica Populară Chineză. În viitor, mai cu seamă în perioada următoare septenaliului, în regiunea dintre riul Zeia și Amur, vor fi create mari întreprinderi constructoare de mașini, fabrici de automobile și uzine chimice. Pentru acestea, trebuie să se construiască încă în actualul plan septenal, calea ferată Bam-Ciulman, cu ramificații spre Ciulmakan și Neriungru, în lungime totală de 500 km.

Între problemele de importanță vitală care trebuie rezolvate în cursul septenaliului se numără și construcția de locuințe. Pentru ca să nu se înrăutățească condițiile de locuit ale populației în continuă creștere, trebuie să se mărească anual suprafața locativă cu cel puțin 1,5—2 la sută, iar dacă se ține seama de termenul fizic de uzură a fondului locativ, acest procent trebuie să fie de 2—3 la sută.

În comunism, creșterea demografică a populației va fi însoțită de creșterea suprafeței locative necesare fiecărui membru al societății. În etapa actuală imposibilitatea de a rezolva dintr-o dată problema locuințelor,

pune familiile sovietice în situații diferite: unele au (sau vor avea în viitorul apropiat) condiții adecvate de locuit, iar altele mai resimt lipsa de locuințe și de confort comunal. Mai mult: locuințele noi oferă tot confortul, în timp ce în clădirile construite înainte de Revoluție acesta lipsește aproape cu desăvîrșire. Evident, aceste deosebiri în privința condițiilor de locuit se cer lichidate. Socoțim că lucrul cel mai potrivit este atragerea oamenilor muncii la o participare directă (prin muncă sau economii) la construcția de locuințe. Pe lângă construcția de locuințe prin cooperare sau individuală, ar fi oportună, după părerea noastră, mobilizarea unei părți a economiilor bănești libere ale populației pentru finanțarea suplimentară a construcției de locuințe, prin emiterarea unor obligații speciale.

Greutăți analoge există și în construcția de automobile. În țara noastră nu sînt nici pe departe satisfăcute cererile în ce privește autoturismele. Dezvoltarea multilaterală a personalității umane în condițiile trecerii la comunism este în mare măsură legată de satisfacerea necesității de transport rapid: posibilitatea de a petrece zilele de sărbătoare și concedii în mijlocul naturii, de a călători prin cele mai frumoase și mai interesante regiuni ale țării, ș.a.m.d. Spre sfîrșitul septenaliului, lucrătorii din unele ramuri ale economiei naționale vor avea două zile libere pe săptămînă, iar pentru restul populației săptămîna de muncă va fi de 40 de ore. Atunci vor crește, fără îndoială, într-o măsură și mai mare, cererile de automobile. Trebuie găsită o formă corespunzătoare de mobilizare a economiilor populației pentru ca în viitor producția de autoturisme să fie pusă în legătură directă cu cerințele populației. Cererea de automobile poate fi dezvoltată prin emiterarea unor obligații nominale de automobile, care se pot amortiza după aproximativ un an de la achitarea costului integral al autoturismului, cînd posesorul lor își va primi mașina.

Am analizat aici doar cîteva din problemele economice legate de perfecționarea neconținută a planificării. Acest proces trebuie să urmeze calea folosirii largi a pirghiilor economice în conducerea și organizarea economiei naționale, în interesul satisfacerii cît mai depline a nevoilor crescînde ale societății, pentru ridicarea bunăstării materiale și a nivelului cultural de viață al oamenilor muncii din țara noastră.

acad. V. Nemcinov
președintele Consiliului pentru studierea forțelor de producție al Academiei de Științe a U.R.S.S.

(Text prescurtat)

O valoroasă lucrare statistică

La Moscova a apărut volumul „U.R.S.S., așa cum este”, o cuprinzătoare lucrare statistică de popularizare. Înfrîșînd perioada dintre 25 octombrie 1917 — începutul erei socialismului, și 2 ianuarie 1959 — începutul erei cuceririi cosmosului, cartea conține un material faptic bogat despre natura și bogățiile Uniunii Sovietice, despre dezvoltarea economiei naționale și a culturii sovietice. Toate acestea sînt însoțite și completate de numeroase diagrame, desene, fotografii.

Să spicuiem, spre exemplificare, cîteva date din capitolul intitulat „Rezultatele muncii libere”.

U.R.S.S. este a treia putere din lume în ce privește bogăția de „aur negru”. În anul 1957, ea a produs 11 la sută din extracția mondială de țiței. Uniunea Sovietică a întrecut S.U.A., cel mai dezvoltat stat capitalist, în privința randamentului exploatărilor pe „olifere”.

Datele statistice sînt prezentate cu ajutorul unor imagini și comparații atractive și deosebit de sugestive, care le fac accesibile unui public larg de cititori. De pildă: „Dacă am pune în talerul unei balanțe tot minereul extras în anul 1957, pentru a echilibra ar trebui să așezăm pe celălalt taler 15 clădiri de mărimea Universității „Lomonosov” din Moscova.”

Un loc special este rezervat în volum caracterizării ample a orientării sociale și de stat a Uniunii Sovietice, rolului Partidului Comunist, problemelor dezvoltării continue a democrației socialiste, educării oamenilor în spiritul atitudinii noi față de muncă. Alte capitole ale cărții sînt închinare creșterii neconținute a bunăstării materiale a oamenilor, înfloririi culturii socialiste, poziției internaționale a statului sovietic, relațiilor de tip nou dintre țările lagărului socialist.

Ultimul capitol al lucrării este consacrat perspectivelor grandioase deschise de Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.

Orientul Indepărtat nu mai e departe

Uniunea Sovietică a lansat primul satelit artificial al Pământului. În lagărul capitalist — s'upoare. Savanții din solda sacului cu aur se întrebau: ce combustibil vor fi găsit comuniștii, ca să poată înălța racheta purtătoare a satelitelor?

Uniunea Sovietică a lansat prima planetă artificială a Soarelui. În lagărul capitalist — derută. Savanții din solda sacului cu aur se întrebă și acum: ce combustibil vor fi găsit comuniștii, ca să poată trimite în cosmos o nouă planetă?

Combustibilul? Savanții din Apus nu văd în împrejurările de mai sus decât chestiunea... combustibilului. Firește, e vorba și despre un anumit combustibil care face rachetele sovietice să spargă cerurile; dar, mai mult decât altele, e vorba despre un altfel de „combustibil“, pe care savanții pomeniți (și, din păcate, nu numai ei...) nu-l văd, pentru că ochii lor sînt cu totul orbi pentru unele lucruri. Există un „combustibil“ care alimentează cele mai de neînchipuit ceruri ale omenirii contemporane, — libertatea creatoare, capacitatea creatoare a omului eliberat din exploatare, iar acest combustibil este produsul cel mai tipic al socialismului.

Desigur, un om năucit de mentalitatea capitalistă nu va pricepe cum poartă viața sovietică, utilizând acest miraculos „combustibil“, își propun planuri gigantice, fără precedent în istorie; și, mai ales, nu poate pricepe nu numai că oamenii sovietici își propun planuri grandioase, dar că le și realizează, ba de multe ori chiar depășind prevederile inițiale.

În mijlocul imenselor păduri siberiene, un atare om vine parcă predestinat înfrîngerii. În mijlocul acestor „păduri“ oamenii sovietici desțelenesc eternitățile neclintite, transformă natura, o umanizează. Educați și conduși de Partidul Comunist, oamenii sovietici fac muncă de creație — și nu o dată ei creează conform legilor frumosului...

Taiga a stat secole și secole încremenită în muțenie. Și iată, Revoluția Socialistă a făcut aici primele desțeleniri, în proporții nemaîntîlnite pînă atunci în toată Siberia. Pe vetrele străvechilor triburi, s-au înălțat orașe.

Treptat, lumina lui Octombrie a alunecat cît mai departe spre răsărit negurile trecutului. Au răsărit fabrici și uzine,

centre industriale care creșteau mereu. Orientul Indepărtat atrăgea ca un magnet mii și mii de oameni de dincolo de Ural. Curînd, în mijlocul necuprinsei taiga se dură centrul Siberiei răsări-

și scripitoare, străzi animate. Tradiționalele iurte au devenit plese de muzeu. În afara orașului — un aeroport imens, totdeauna duduind de avioane; lucru explicabil; pe aici avionul înlocuiește

Cînd, însă, acum cîțiva ani, s-a publicat știrea despre descoperirea imenselor teritorii diamantifere iakute, capitaliștii s-au zăpăcit. După primul șoc, cei dinții s-au dezmeticit businessmenii americani care s-au adresat guvernului sovietic, oferindu-se a furniza instalații și utilaje pentru exploatarea acestor zăcăminte!...

Dacă al XX-lea Congres al P.C.U.S. a hotărît organizarea industriei diamantifere în Iakutia, Congresul al XXI-lea a hotărît o dezvoltare cu totul deosebită a acesteia. În numele organizației de partid din Iakutia, tov. S. Z. Borisov s-a angajat ca producția de diamante să crească pînă la sfîrșitul septenaliului nu de 14 ori, cum se prevăzuse inițial, ci de 20 ori, în comparație cu nivelul din 1958, și aceasta fără investiții suplimentare.

...N-ar fi de mirare ca aceia care, în prostescă lor trufie și în absurda intenție de a „paraliza“ economia socialistă au refuzat exportul de diamante în U.R.S.S., să încerce acum a le importa de aici!...

La sud de Iakutsk, în direcția transsiberianului, alte bogății naturale se oferă omului. La Aldan, un riu grăbit roștogo-este tone de nisip aurifer. De altfel, locurile acestea erau cunoscute din vechime pentru abundența nobilei metal. Mii și mii de oameni veneau de mari depărtați să se căpătuiască aici. Unii rămîneau pe loc, fixîndu-se în meseria de căutător de aur; cei mai mulți se întorceau de unde plecaseră, fără a fi, totuși, cu mult mai bogăți ca înainte. Puterea Sovietică a pus rînduială și aici. Azi, Aldanul este una din bazele aurifere ale Uniunii Sovietice. Aur cîștin nu numai apele nisipoase ale rîului, dar și colinele din jur. Înțepenite în pelsajul vinețiu tipic nordului, drage uriașe cu trei etaje, huruind asurzitor, mușcă și ronțăie fără încetare nisip și rocă. Alături de oraș, o fabrică a cărei înfățișare exterioară nu impresionează în chip deosebit, alege cu migală metalul prețios, trecînd mîngreul printr-un șir nesfîrșit de cilindri, recipiente, rezervoare, aparate complicate. Anual se tratează aici 100.000 tone de nisip și rocă, din care se extrag 1.200 kg. aur.

Oamenii umblă cu aurul așa cum copiii umblă cu arșicele. Disprețul total față de metalul care altora, numai la auzul numelui lui, le dă dureri de cap, e mărlurisit cum nu se poate mai clar de către chiar directorul trustului, kolai Saikon. — „Aurul? Nu-l văd în nici o utilitate!“, spune el. Și, parafrazîndu-l pe Lenin, adaugă: „Era de aur nu va începe pe pămînt decît în ziua cînd acest metal va fi destinat pentru fabricarea vaselor noastre de noapte...“

La răsărit de Iakutsk, e drept, destul de departe, alte bogății. Într-aceia se întinde ceea ce unii denumesc Orientul Indepărtat propriu zis, adică pînă la apele Pacificului. Aici este un adevărat rai al vînătorilor. Zibeline gingașe, viclene vulpi albastre, urși morocnoși, tigri cumplii și alte asemenea dihăanii atrag numeroși vînători. Există aici tradiționale organizații ale vînătorilor, în care popoarele Extremului Orient au excelat totdeauna. De aceea, cînd la un moment dat s-a lăsat pericolul stîrpirii unor animale rare, statul a instituit o crotirea lor. Pe de altă parte, statul a înființat mari crescătorii de animale a căror blană are valoare deosebită (vulpi argintii, zibeline).

Dar pot fi uitate așezările omenești care uimesc pe orice strășin prin temeritatea lor? În locul unde-i cea mai scăzută temperatură de pe emisfera boreală — minus 78 de grade, un colhoz; aproape de el, altul. Sînt specializate în creșterea animalelor. În înghețatul Nord, afară de așezările stabile, se ivesc mereu, numeroase stațiuni științifice.

Extremul Orient, cîndva atît de „departat“ de centrul continentului rusesc, se simte acum tot mai apropiat. Cu avionul Tu-104, în șase-opt ore se poate ajunge de la Moscova în acest „Orient Indepărtat“. Dar nu e vorba numai despre distanțele în spațiu, ci și despre distanțele în timp. Extremul Orient era față de centru la cîteva mii de km. departare și cu cel puțin două-trei secole în urmă. Timpul și spațiul se supun omului. Distanțele se anulează. Peste șapte ani, nu se va mai ști precis unde începe Orientul Indepărtat, căci în toată Tara Sovietelor va începe triumful comunismului.

Pe bulevardul Roșu din Novosibirsk, metropola siberiană

tene: Iakutsk, capitala republicii autonome a iakutilor.

Un oraș modern — puternic centru industrial, comercial, administrativ și cultural. Străzi drepte, construcții înalte

cu succes locomotiva și chiar camionul. Iakutsk este centrul părții răsăritene a Siberiei. De aici, ori unde ai privi, descoperi jur împrejur imense posibilități pe care natura le oferă omului spre a construi o viață mereu mai frumoasă.

La peste o mie de kilometri vest de Iakutsk, se găsește una dintre cele mai mari bogății ale acestui tinut plin de surprize: diamantul. Ca orice bogății, și aceasta e bine ascunsă și cine știe cît ar fi zăcut așa dacă spiritul cercetător și inventiv al omului sovietic n-ar fi scos-o la iveală. În plină taiga, unde nu există drum — iar deocamdată nici măcar posibilitatea de a croi drum prin uriașele păduri — unde cu destule riscuri poate ateriza un avion pe o fișie de pămînt devenită ad-hoc aerodrom, unde chiar aprovizionarea se face prin lansarea parașutelor, acolo, pe o suprafață de peste 1.500 km. pătrați, se întind cele mai bogate terenuri diamantifere din lume.

Ca să putem aprecia oarecum valoarea lor, să luăm în seamă faptul că Africa de Sud și Congo belgian furnizau pînă acum 90 la sută din extracția mondială de diamante, atîngînd în 1954 cifra de 4 tone sau 20 milioane carate, în timp ce toate celelalte țări de pe glob extrăgeau abia cîteva mii de carate, și că terenurile diamantifere din Iakutia depășesc cu mult chiar Africa de Sud și Congo belgian luate la un loc.

Firește, nu pentru podoabe sînt cu osebire extrase diamantele pe o astfel de scară. Diamantele sînt acelea care în mare măsură asigură precizia și ritmul ultra-rapid propriu automatizării în industrie. Diamantele sînt acelea fără de care, într-un anume stadiu al dezvoltării ei, industria modernă n-ar fi fost posibilă. În timpul războiului, Statele Unite ale Americii au importat diamante în sumă de 100 milioane dolari, căci fără ele producția industrială a acestel țări ar fi scăzut la jumătate. După opinia specialiștilor, numai rezervele din Iakutia pot satisface trebuințele industriei nu numai din U.R.S.S. și din democrațiile populare, dar și din alte țări prietene.

În legătură cu diamantele iakute, trebuie amintit un fapt care și are hazul său. Diamantele erau menționate în primul rînd pe lista art.colelor „strategice“ interzise de Departamentul de Stat a fi exportate în Uniunea Sovietică și în țările de democrație populară. Deținînd 90 la sută din producția mondială a acestui mineral, imperiaștii socoteau că vor da o grea lovitură economiei socialiste.

O taină a naturii pe cale de a ti dezlegată: STELELE ULTRANOI

Străvechea cronică chineză „Ven-Sean-Tin-Kao“ relatează că în veacul al II-lea î.e.n., pe cer a apărut o stea neobișnuită. Un fenomen similar a fost semnalat cu 800 de ani mai tîrziu, de cronicle arabe. Aceste stele se aprindeau dintr-odată, luminau puternic cîteva ore, apoi își pierdeau treptat strălucirea și, în cele din urmă, după cîteva luni, aproape se stingeau. Apariția lor este foarte rară. În ultimele două milenii, cronicile chineze, japoneze, arabe, indiene etc. le pomenesc de numai cinci-șase ori. Iar în ultimii 500 de ani, asemenea stele neobișnuite au apărut în Galaxia noastră în total de două ori, în anii 1572 și 1604.

Astronomii au dat acestor stele denumirea de „ultranoi“. Observațiile făcute asupra lor au dus la descoperirea unei particularități interesante: ele sînt înconjurare de uriași nori strălucitori, de formă neregulată, care formează așa-numita nebulozitate. Materia acestor nebulozități se împărsfite treptat, în toate direcțiile, cu viteze uriașe de cîteva mii de kilometri pe secundă. Fenomenul seamănă cu o explozie. Astronomii presupun că nebulozitățile,

ale căror dimensiuni depășesc de multe mii de ori dimensiunile stelelor ultranoi aflate în interiorul lor, nu sînt altceva decît produse ale exploziei acestora. S-a presupus, de asemenea, că materia nebulozității are o compoziție foarte asemănătoare cu materia stelei care i-a dat naștere.

Din fericire, nu orice stea poate deveni ultranouă. În porțiunea de Univers care poate fi studiată prin telescop, numărul acestor stele pare a fi foarte limitat. Astronomii susțin cu tărie că Soarele nu va deveni niciodată stea ultranouă. Stelele ultranoi „explozează“ în cursul vieții lor de multe ori, la intervale de mii și zece de mii de ani. Dacă Soarele ar face parte din această categorie de stele, el ar fi trebuit să „explodeze“ nu o dată pînă acum. Urmările acestor cataclisme siderale ar fi fost lesne descoperite de paleontologi.

Recent, oamenii de știință sovietici V. I. Krasovskij și I. S. Sklovskij au enunțat ipoteza că, în trecut, stelele ultranoi au acționat totuși asupra planetei noastre. Calculele au arătat că în timpul existenței sale, Pămîntul a suportat de aproximativ 10 ori puternice bombar-

damente cu raze cosmice, generate de explozii ale stelelor ultranoi din vecinătatea sistemului solar. Este adevărat că această „vecinătate“ presupune miliarde de kilometri, dar radiația a persistat vreme de mii de ani, pînă cînd nebulozitatea stelei ultranoi se lămură, „se resorbează“.

Și, deși razele cosmice emise de către aceste nebulozități nu au fost în stare săucidă toate viețuitoarele de pe Pămînt, acțiunea lor a putut totuși produce schimbări importante în aspectul organismelor vii care populau pe vremea aceea planeta noastră. Foarte probabil că tocmai această acțiune a razelor cosmice explică dispariția neașteptată, acum 200 de milioane de ani, a uriașelor reptile amfibii. Pînă acum, acest eveniment era pus pe seama urmărilor unei uriașe catastrofe geologice din istoria Pămîntului.

Dacă în zilele noastre enigma stelelor ultranoi nu este încă deplin lămurită, pot fi totuși înțelese procesele care urmează exploziei lor de aici pînă la clarificarea enigmei, nu mai rămîne o cale prea lungă.

A. B.

VOM ZBURA CU AVIONUL-RACHETA?

Până astăzi, nici un avion pilotat de om nu s-a înălțat mai sus de 40 km. Aceasta se explică prin faptul că pentru zborul unui avion obișnuit este necesară o forță ascensională aerodinamică, a cărei mărime depinde de densitatea aerului înconjurător. Pentru ca un avion să se poată avînta la înălțimi mari, trebuie să-și schimbe principial caracterul zborului, să se elimine necesitatea de a se sprijini pe paturile de aer.

În prezent, numai sateliții artificiali ai Pământului și rachetele balistice pot atinge straturile superioare ale atmosferei și pot efectua zboruri dincolo de straturile dense ale acesteia. Aceste tipuri de aparate de zburat nu au nevoie de aripi. La sateliții artificiali ai Pământului gravitația terestră este echilibrată de forța centrifugă ce ia naștere în timpul rotirii sateliților cu mare viteză în jurul globului pămîntesc. Iar greutatea rachetei balistice se echilibrează în timpul ascensiunii cu forța de tracțiune a motorului rachetei.

Rachetele balistice moderne cu rază mare de acțiune pot dezvolta în timpul zborului viteze uriașe atîngînd 20.000 și chiar mai mulți kilometri pe oră. Asemenea viteze sînt inaccesibile avioanelor moderne cu reacție. Această superioritate evidentă a rachetelor balistice în ce privește înălțimea și viteza de zbor le-a sugerat constructorilor ideea folosirii realizărilor tehnicii moderne a rachetelor și aviației în scopul creării unor tipuri noi de avioane civile, cu viteză și înălțime de zbor excepțional de mare.

Problema fundamentală ce se cere rezolvată pentru a putea fi create asemenea avioane este asigurarea coborîrii aparatului în straturile dense ale atmosferei. În nenumăratele încercări de a realiza comunicații poștale rapide și la distanțe mari cu ajutorul rachetelor, pentru coborîrea lor în bună stare s-au folosit parșute. Același procedeu a fost folosit și pentru readucerea pe Pămînt a unor rachete meteorologice.

Există și un al doilea procedeu de coborîre. El se bazează pe combinarea zborului balistic cu zborul ulterior planat. Racheta balistică — care în mod obișnuit poate fi folosită o singură dată — se transformă în avion-rachetă-balistic-planor care poate fi utilizat de un mare număr de ori și este condus de un pilot.

Drumul parcurs de avionul-rachetă poate fi împărțit în două sectoare: zborul cu motorul în funcțiune (așa numitul zbor activ) și zborul liber — zborul pasiv, cu motorul oprit. Rezervele de combustibil din avion se consumă în timpul ascensiunii rapide dincolo de straturile dense ale atmosferei. Spre sfîrșitul sectorului activ, avionul rachetă intră în paturile de aer rarefiat. Ascensiunea rapidă îi asigură aparatului o rezervă de energie cinetică și potențială. După ce combustibilul a fost consumat în întregime și motorul se oprește, avionul rachetă continuă să avînteze pe o curbă balistică, sub acțiunea combinată a forței gravitaționale și a inerției.

Pe măsură ce pătrunde din nou în straturile dense de aer, aripa avionului creează o forță de susținere din ce în ce mai mare. Ca urmare, aparatul se poate abate de la traiectoria balistică inițială. Pentru restul drumului s-au propus două moduri de zbor liber planat.

Prima variantă presupune că

energia potențială și cinetică a aparatului, precum și forța aerodinamică ascensională, vor fi folosite pentru o nouă ascensiune a avionului-planor în spațiul rarefiat, pe altă curbă balistică. Aceste urcări și reveniri între atmosfera densă și cea rarefiată se pot repeta de cîteva ori. În acest caz, avionul, care zboară pe brațul descendent al curbei balistice, ricoșează parcă, se „lovește” cu aripile de straturile dense inferioare ale atmosferei și se avîntă din nou în sus. Salturile planorului sînt la început foarte mari, dar de fiecare dată devin din ce în ce mai scurte și, în cele din urmă, aparatul începe să planeze pe o curbă constant descendentă. Precizăm că metoda de zbor descrisă mai sus poate fi aplicată numai la avioanele cu o rază de zbor de cel puțin 500 km.

A doua modalitate de planare liberă prevede trecerea la traiectoria descendentă îndată ce avionul începe să se abată de la curba balistică inițială, adică după ce a ieșit din picaj. Aceasta permite planorului supersonic să se mențină la înălțime timp îndelungat. Pe măsură ce coboară, planorul își reduce treptat

Vladimir Ilic Lenin — erou al Uniunii Sovietice, pilot pe un avion supersonic.

viteza și va ateriza în mod obișnuit, cu o viteză de zbor moderată.

Lungimea distanței de planare va depinde de valoarea energiei totale de care dispune avionul. Cu cît aparatul va dezvolta o viteză mai mare de zbor în timpul funcționării motorului de rachetă, cu atît va fi mai lung drumul total pe care îl va parcurge.

Raza de zbor poate depăși astfel raza de acțiune a unei rachete balistice obișnuite.

Racheta balistică planoare trebuie să fie înzestrată cu suprafețe portante, adică cu aripi care să creeze forța ascensională necesară. Această rachetă înaripată va ocupa un loc intermediar între aparatele de zburat aerodinamice și cele balistice.

Greutățile tehnice ale creării unor asemenea aeronave de transport nu au fost încă învinse. Dar avîntul larg al lucrărilor științifice din domeniul tehnicii aviației și rachetelor apropie cu fiecare zi momentul primului start al avionului-rachetă-balistic.

A. Șibanov

Străvechiul pămînt al tătarilor

Poporul tătar se mîndrește cu mulți fii ai săi care s-au acoperit de glorie dîndu-și viața în luptele cu cotorpitorii germano-fasciști. Printre ei, poetul-erou Musa Djalil ocupă un loc deosebit. Poetul și-a iubit cu pasiune poporul. Înfruntînd neînfricat moartea, el scria în temnița nazistă:

Curînd, curînd, și poate încă-n zori,
O, lume, mă voi despărți
de toate.
Eu voi muri pentru al meu popor
Și pentru slînta, marea lui dreptate.

Djalil și-a iubit patria care l-a crescut și i-a îndrumat pașii pe drumul adevărului. Constituirea și dezvoltarea Republicii Autonome Tătore s-a desfășurat sub ochii lui. Poetul a fost un participant activ la opera de construcție socialistă, a trăit, a muncit și a luptat pentru fericirea poporului său; întreaga lui viață a fost un model de slujire eroică și devotată a patriei. Amintindu-și de anii furtunoși ai tinereții, Musa Djalil scria în 1933:

Am trecut prin ani
de învățătură, de muncă
și de război civil
Tineretea mea am turnat-o
picătură cu picătură în noile
construcții ale patriei.

Și într-adevăr, patria poetului s-a îmbogățit în anii puterii sovietice cu sute, cu mii de construcții noi. Tataria de azi nu poate fi comparată în nici un fel cu cea dinainte de revoluție. De altfel, în trecut nici nu exista o țară propriu zisă. Populația ei era despărțită teritorial de granițele citorva gubernii.

Răspunzînd dorinței populației tătore, în mai 1920, Vladimir Ilici Lenin a emis decretul de constituire a Republicii Sovietice Socialiste Autonome Tătore.

De atunci au trecut aproape patruzeci de ani. Azi, R.S.S.A. Tătara ocupă un loc trainic în sinul Federației Ruse. Acolo unde sub domnia țarului întreaga populație se îndeletnicea aproape numai cu agricultura, viața a început să se schimbe cu o înțeață de necrezut. Tataria a devenit un pilon de nădejde în opera de construire a socialismului, poporul ei cunoaște bucuria muncii libere, creațoare. „Cît e de plină și de luminoasă viața!” exclamă Djalil în versurile lui.

În cursul primului cincinal al construcției economice, în republică au fost puse bazele industriei ușoare.

Cel de al doilea cincinal a adus Tatariei o nouă specializare. Pe teritoriul ei au fost construite puternice întreprinderi de industrie chimică, care în clipa de față dau aproximativ a zecea parte din producția industrială globală a R.S.S.A. Tătore. Ce anume? Cauciuc sintetic, peliculă cinematografică, săruri minerale de tot felul, acizi, substanțe alcaline. Viitorul va îmbogăți industria chimică a Tatariei cu întreprinderi de prelucrare a țîțeiului, ale cărui deșeuri vor fi folosite la fabricarea spiritului sintetic, a cauciucului, maselor plastice.

Cel de al treilea cincinal a îmbogățit patria lui Musa Djalil cu puternice întreprinderi constructoare de mașini. În republică au crescut uzine noi, de pe porțile cărora au pornit în șuvoi neîntrerupt mașini-unelte, instalații pentru centralele electrice sătești, compresoare, mașini agricole, instrumente optice, ceasuri, mașini de scris, te-

levizoare, instrumente medicale. În anii războiului, cînd în Tataria au fost evacuate multe întreprinderi industriale din regiunile vestice ale țării, a luat o mare dezvoltare ramura construcțiilor de mașini. Producția întreprinderilor ei industriale a crescut de șaisprezece ori în comparație cu nivelul prerevoluționar. Care țară capitalistă din lume se poate lăuda că a înaintat cu pași atît de giganți ca Tataria Sovietică? Acum, de exemplu, cînd din subsolurile republicii se extrage tot mai mult petrol, industria constructoare de mașini se specializează în producția de utilaj petrolier și de prelucrare a gazului. În această ramură Tataria va ocupa în scurtă vreme unul din primele locuri în Uniunea Sovietică.

Rîtmul de dezvoltare a industriei Tatariei este uimitor. În anii puterii sovietice, volumul global a crescut de aproape o sută de ori. Dar ce dezvoltare a luat industria ușoară! În orașele republicii au fost construite sute de întreprinderi de prelucrare a blănilor și pieilor, de încălțăminte, de articole de galanterie. Întreprinderi ca combinatul de blănuri, combinatul de piele și încălțăminte „Spartak”, combinatul de pistol și fier, toate din Kazan, capitala republicii, au o importanță unională.

Musa Djalil a fost un înflăcărat luptător pentru colectivizarea agriculturii tătore. „Cununa belșugului țării mele este împletită din spice de aur” — scria el.

Azi, în economia Tatariei agricultura colhoznică ocupă un loc de frumusețe. Pe ogoarele colhozurilor și sovhozurilor se cultivă grâu, secară, porumb, leguminoase, hrișcă și mei, cîneapă și floarea-soarelui, cartofi și sfeclă de zahăr.

Tataria poate fi numită pe

drept cuvînt țara rîurilor. Pe întinderile ei își poartă apele majestuoase măicuța Volga, Kama cu cei doi afluenți mari ai ei și peste o sută de rîuri. Ele sînt prețioase surse de hidroenergie, de irigație și aprovizionare cu apă.

Orașele tătore au străbătut același drum — drumul de la întuneric la lumină. Înainte de revoluție populația urbană reprezenta doar opt la sută din numărul total al locuitorilor. Azi, vechea cifră a crescut la o treime. De altfel și numărul orașelor a crescut mult. Cine auzise înainte de Zelenodolsk, Vasilievo, Leninogorsk? Erau niște sate destul de mici. Dezvoltarea industriei și în special a celei petroliere, le-a transformat în mari așezări urbane.

Kazan, capitala republicii, unde și-a petrecut o parte din viață Vladimir Ilici Lenin, este un puternic centru industrial și cultural. Aici funcționează zece institute de învățămînt superior, o filială a Academiei de Științe a U.R.S.S., multe teatre printre care și cel de operă și balet „Musa Djalil”.

În centrul orașului s-au păstrat numeroase monumente de arhitectură străvechi. Cel mai important dintre ele este Kremlinul, construit pe o culme înaltă. Ziduri puternice de piatră, cu turnuri de colțuri, îl fîr în îmbrățișarea lor seculară.

Despre Kazan s-ar putea scrie însă mult mai mult și mai frumos. Musa Djalil, patriotul și cîntărețul înflăcărat, care visa cu ochii deschiși la ziua cînd Tataria sa dragă va porni spre zorii de aur ai comunismului, i-a închinat multe versuri nemuritoare.

P. Koșevlev

Originea cuvintelor

Schiță de VL. LIDIN

Bolotnikov își petrece vara la Moscova; a rămas în capitală să-și termine lucrarea. E o adevărată plăcere să rămâi așa, de unul singur în orașul devenit aproape pustiu. Neamurile, prietenii au plecat în vacanță, așa că telefonul nu-l mai sîcîie. De a lungul zilei, stururile albe și groase mai astîmpără parcă un pic arșița care se-ncăpățînează să răzbată în casă. Inserările sint lungi și îndeamnă la visare; de undeva, dinspre grădinișă, se revărsă acordurile c. istaline ale unei mandoline, în timp ce literele luminoase ale firmelor de neon se aprind fulgerător, jușărindu-se pe firmament. E o adevărată plăcere să lucrezi în asemenea amurguri tîrzii, cu ușa de la balcon larg deschisă; de afară adie un val de căldură ca de baie, răspîndit de asfaltul stropit, incins peste zi.

Dis-de-dimineață, pe cornișa ferestrelor sau pe balustrada balconului încep să se sbenguie porumbeii care, aici, la Moscova, s-au prăsit mai dihai ca vrăbiile. Gunguresc încă somnoroși, vestind zorile, de parcă undeva, în depărtare, ar susura undele unei fîntîni arteziene. Și iată că, treptat, treptat, încep să-l năpădească rădăcinile cuvintelor indo-europene, cuvintele care-i dau atîta de furcă în lucrarea lui de lingvistică.

Intr-o dimineață, în timp ce se mai lupta încă cu somnul, Bolotnikov începu să zimbească: fălindu-se pe cornișe, un porumbel înșina o melodie parcă cunoscută, ceva cam în genul lui „Bună dimineața, orașul meu drag”. „Ei, ce să-i faci, — murmură el ca pentru sine — conservatoru-i doar aproape... Cîți porumbeii n-or fi învățînd melodii ce răzbat dinăuntru prin ferestrele larg deschise?” Desmeticindu-se, însă, de-a binelea, desluși cîntecul din ce în ce mai limpede. Deschise ochii mari. Da, nu mai încăpea îndoială, afară cînta cineva, și chiar în fața camerei lui. Rămase locului cîteva clipe ascultînd încordat, după care își luă ochelarii de pe măsută, își aruncă halatul pe umeri și, apropiindu-se de ușa balconului, pe care în timpul nopții o lăsa deschisă, ridică storul. Pe balcon nu era nimeni, în schimb de asupra lui, instalată pe un balansoar, o fată înveșmîntată în salopetă albastră se îndeletnicea cu văruiatul.

— Hm, hm, — mormăi Bolotnikov, mijindu-și ochii de după ochelari, — asemenea porumbel nici c-am mai văzut!

— Nu mai spune! Chiar c-un porumbel oi fi semănînd? — cîrpi voioasă fata, plecîndu-se mult peste balustradă.

Privi cu interes, oarecum nedumerită, la omulețul cu părul zbîrlit, cu mustața rară infiripată sub nasul mic și cîrn, care-i apăruse pe neașteptate în față. Așa slăbuț și mic de stat cum era, în halatul lui albastru, vărgat, aducea cu un adolescent.

— Cum să-ți explic... pînă acum balconul meu n-a primit decît vizita porumbeilor, așa că la început te-am asemuiț cu unul dintre ei — sîrîse binevoitor Bolotnikov. — Și-apoi, nu știam că se z-grăvește casa.

— Da aproape c-am terminat, ripostă supărată fata. Apoi, îl iscodi plîină de curiozitate: — Da' cu ce te i ocupînd dumneata?

Avea părul blond, blond auriu, Tichia nostimă, confecționată din hirtie, ca la zugravii, îi scotea parcă și mai mult în evidență trăsăturile tinerești.

— Cu lingvistica... Acum lucrez la un studiu. Nu încercă să-i lămurească cuvîntul lingvistică, convîns fiind că fata habar n-are ce-i aia. — Știi ce? N-ăs vrea să te mai rețin de la lucru. Te rog, continuă.

Se duse să se spele, apoi își preșă la repezeală gustarea, ca să se poată apuca de lucru înainte de a începe căldura.

Cînd, după o jumătate de oră, se întoarse înapoi în cameră și-i aruncă privirile spre balcon, văzu că balansoarul coborise puțin mai jos.

— Iartă-mă, dar m-am uitat puțin prin camera dumată — se dezvinovăți fata. Ce de-a cărți ai... Esti pur și simplu de invidiat!

— Așa-i meseria asta, fără cărți nu se poate. Uite aici, în răftulețul ăsta sint rînduite cărțile scrise de mine.

Fata îl privi cu interes

— Adevărat? Ia arată-mi și mie

— Cu siguranță că n-au să te intereseze, e o știință plictisitoare — oftă Bolotnikov. Sovăi o clipă, apoi scoase una din cărți.

— Cunoști ceha? — îl întrebă pe neașteptate fata, răsfoind cu grijă cărțuia ca să n-o murdărească cu vopsea

— Ei, așa, un pic.

— Dar poloneza?

— Și poloneza, sint doar slavist

Fata îi înapoie cărțuia cu atîta respect, încît Bolotnikov rămase nedumerit: nu cumva o fi confundat cuvîntul „slavist” cu cine știe ce înaltă titlatură? Ochii ei cenușii, tichia nostimă de zugrav... E drăgălașă! „Porumbelul” începea să se dovedească cam incomod. „Da' vorbăreț ai mai devenit Vasili Kuzmici! E timpul să te apuci de lucru”. — se must-tră el în gînd. Coborî storul, se așeză la birou. Își trase la îndeplină materialul bibliografic și se duse pe scris.

După un timp, prin stor prinse să răzbată tot mai multă lumină. Fără îndoială, afară începuse zăpușeala. Nici chiar porumbeii nu mai gungureau: tă-

o pauză și se apropie de ușa balconului, afară nu mai era nimeni. Dispăruse și balansoarul. Cum de nu se gîndise: era pauza de prînz. Oarecum dezamăgit, cercetă balconul pustiu, apoi se aplecă peste balustradă și privi jos: balansoarul zăcea părăsit pe asfalt. Ceva mai tîrziu ieși în oraș după treburi, și cînd se întoarse, pe la șase, îi sări în ochi fațada casei care strălucea proaspăt zugrăvită, într-o nuanță gălbuie plăcută. În jur, nici ummă de lucrător. Seara, o seară toridă de iulie, se scurse la fel ca celelalte, nespus de încet.

A doua zi dimineața Bolotnikov desluși din nou gunguritul porumbeilor pe cornișă, de astădată însoțit de un foșnet ușor. Deschise ochii, ciuli urechile și înțelese: vopsea ușa balconului.

Ieși afară. Fata lucra, iar balansoarul atîrna lîngă ea, în dreptul balustradei.

— Azi nu cînti?

— Nu, se poate? Să te trezesc iar? — Și așa te-am deranjat ieri!

— Da de unde! Cîntecul mi-a amintit de reva... de ceva nespus de drag. Apropo, de ce m-ai întrebat dacă cunosc ceha și polona?

— Ți-am răsfoit cartea. Scriai acolo despre rădăcinile comparate ale cuvintelor.

— A, da... desigur, — îngăimă Bolotnikov, încercînd un simțămînt de jenă că ieri se putuse îndoi de priceperea fetei. De altfel, chestiunea e pasionantă. După limbă pot fi definite și migrația popoarelor, și așezările lor, și multe, multe altele...

Ar fi vrut să-i lămurească totul, cît mai pe-nțeles.

— Ei, acum mai susții că știința dumată e o disciplină cum nu se poate mai plictisitoare? — i se adresă cu reproș fata.

Bolotnikov cumpăni o clipă, apoi dădu s-o întrebă de ce și-a ales tocmai meseria de zugrav, dar se opri la timp. Cine poate ști care-s pricinile care silesc omul să-și aleagă o meserie sau alta?

— Pe mine mă cheamă Vasili Kuzmici... Bolotnikov — se prezentă el.

— N-ai vrea, Vasili Kuzmici, să mi dai o carte de-a dumatăle s-o citesc? — îl rugă ea, de parcă l-ar fi cunoscut de cînd lumea. — Mîine ți-o înapoiez.

— Ca să fii sincer, mă măgulești. Drept să-ți spun, niciodată pînă acum nu mi-a picat un cititor așa, de a dreptul din cer. De așa ceva credeam că sint în stare doar îngerii. — Porni să cotrobăiască în raft și alese o cărțuie mai pe-nțeles, „Rădăcinile comune ale cuvintelor în limbile slave”, editată în colecția bibliotecii de știință popularizată. — Dacă nu înțelegi ceva notează pe margine. Mai am cîteva exemplare. Gestul cu care fata desfăcu salopeta și strecură cărțuia în sîn, îi mișcă adînc. Ah, îngerii, îngerii ăștia! Sub cîte înfățișări nu ni se arată astăzi! Reintră în cameră și se așeză la birou. Pe-nița, însă, prindea într-una scame. Începu s-o curețe, găsînd astfel o motivare pentru lipsa lui de chef la lucru.

Se întimplă uneori ca în viața omului să intervină fapte neprevăzute care-l zdruncină din preocupările lui firești și care, așa deodată, în ciuda vrierii lui încep să-l obsedeze, să-i absoarbă întreaga ființă. De pildă, fata asta: nu mai departe de ieri cînta fără nici o grijă c-ar putea tulbura pe cineva, și acum minuia pensula cu atenție, ca nu cumva să-l trezească din somn pe omul acesta, în fond un necunoscut. Un zugrav preocupat de știință? Nu-i oare și asta o minune a timpurilor noastre?

A doua zi, dimineața, Bolotnikov nu mai auzi pensula fășînd. Ieșînd pe balcon, constată că balansoarul coborise cu un etaj mai jos. Fata lucra atentă, la fel de conștiincios, așa că n-avu încotro și se înapoie în cameră. După vre-o oră însă, cînd se confundase de-a binelea în lucru, se auzi strigat. Din balansoarul ridicat din nou în dreptul balconului, fata îi întinse cartea.

— Îți mulțumesc, a fost foarte interesantă. Acuma, chiar fără voia mea, mă gîndesc la originea fiecărui cuvînt, de unde o fi provenind oare?

— De pildă, la „maljar”-zugrav — îi sugeră el curtenitor. — În nemțește „maler” înseamnă pictor, iar în poloneză „maljarstvo” înseamnă pictură. Ei, vezi ce rădăcini bogate are denumirea meseriei dumatăle?

— Da, e interesant, cît se poate de interesant cînd cunoști originea cuvintelor!

— Desigur, desigur, dar nu reușim chiar întotdeauna — preciză cu modestie Bolotnikov. Uite, de pildă, originea unor cuvinte imprumutate a rămas chiar pînă astăzi o enigmă pentru noi, lingviști.

— Aș vrea să te rog ceva — îl întrerupse deodată fata. — Dacă ți-ai face timp o jumătate de oră ți-ăs cere părerea într-o chestiune.

— Cum nu — se învoii el bucuros. — Îți stau la dispoziție. Vîno pe la mine. De pildă, duminica asta, pe la douăsprezece. În astfel de zile îmi mai îngădui și eu cîteva clipe de răgaz. Nu uita, apartamentul 38.

Duminica începu cu vreme urită, cu ploaie, așa că Bolotnikov crezu că fata n-are să mai vină. În pofida vremii, însă exact la douăsprezece, soneria țîrii și el se grăbi să deschidă. La ușă, împreună cu noua lui cunoștință se mai afla o fată, puțin mai scundă și tînră, leit copia ei.

— Te rog să nu te superi c-am adus o și pe sorămea — se scuză dînsa sfielnic. — Despre ea era vorba.

Bolotnikov le conduse în birou și le pofti să șadă.

— N-am încotro, trebuie să-ți spun Vasile Kuzmici — rosă rușinoasă dînsa — lucrurile nu-s chiar așa

de limpezi. Dumneata, însă, sper că n-ai să te superi. Să știi că te-am indus în eroare. Trebuia de la buninceput să-ți mărturisesc că sint studentă la Institutul de construcții și că acum sint în practică.

Nedumerit, Bolotnikov căzu pe gînduri. Ei, ce să fac, — s-o pun și p asta tot în seama minunilor vremilor noastre.

— Și-acum, Vasili Kuzmici, să-ți spun ce m-a adus la dumneata: Milocika, soră-meă, abia a terminat școala și nu ne putem hotărî unde să urmeze mai departe. Zilele trecute, după ce ți-am citit cartea, i-am dat-o și ei s-o răsfoiască. A interesat-o așa de mult, încît acuma vrea neapărat să se înscrie la lingvistică. Ce părere ai de asta, Vasili Kuzmici?

— Ia n te uită — se minună Bolotnikov — cum răsar uneori pe lume lingviști!

Privi atent la fețișoara nevinovată a fetei, cu ochii mari căprui, la șuvița aurie de păr care, rebelă, scăpase de sub beretă.

— Milocika... — murmură el vișător... — În bulgară, „milno” înseamnă „delicat”, iar în cehă „milovati” — a iubi. În rusă, ar fi mai bine să ne referim la Pușkin, care-o spune fără ocolis: „...Ce-n dulce ghiere, cu slavă cîntă / Pe mirii dragi uniți prin nuntă: / Ludmila mîndră...” Da, la asta n-aș mai avea ce adăuga! Ei, dar să revenim. Mai întii ar trebui să lucrezi undeva un an-doi, să cunoști viața, să te-mbeți de graiul nostru rusesc,

(continuare în pag. 10-a)

Debut strălucit

Cu șapte ani în urmă, Evgheni Urbanski părea pentru prima oară orașelul minier în care se înscrie la Institutul de mine din Moscova. Până în anul trei, profesorii Institutului priveau cu multă încredere pe viitorul inginer Urbanski. Numai că lucrurile aveau să ia foarte curând o întorsătură neașteptată, în urma hotărârii lui Evgheni de a părăsi Institutul și de a se dedica teatrului. De altfel, scena l-a atras dintotdeauna, dar nu i-a fost ușor să treacă peste tradiția, puternică în familia sa, a profesiei de miner. Hotărârea a fost totuși luată. Evgheni Urbanski și-a început studiile teatrale la studioul de pe lângă M.H.A.T. Astfel a început „cea de a doua viață”, cum obișnuiește să numească tânărul actor perioada de studii, de căutări înfrigorate și împliniri, care a marcat preludiul carierei sale actricești.

Prima confruntare cu publicul nu i-a oferit-o însă scena. Încă înainte de absolvirea institutului, regizorul I. Raizman, care se afla în căutarea interpretului principal pentru filmul „Comunistul”, și-a oprit alegerea asupra acestui tânăr al cărui chip exprima alita energie și bunătate totodată. Și, într-adevăr, Urbanski a corespuns așteptărilor.

Debutul teatral al lui Evgheni Urbanski a avut loc mai târziu, pe scena teatrului „K. S. Stanislavski”, în rolul lui Petrus din piesa dramaturgului polonez P. Kogout „O asemenea iubire”. Printre personajele interpretate în ultima vreme de Urbanski se află Richard, din piesa „Discipolul diavolului” de G. B. Shaw, Kirill Krainev din „Fereastra deschisă” de S. Braghinski, Petruccio din „Femeia îndărătnică” de Shakespeare. Fiecare din aceste roluri au adus tânărului actor aprecierile foarte elogioase ale publicului.

Dar... Ca întotdeauna, cea mai arzătoare dorință a unui actor, și, mai ales, a unui actor tânăr, n-a fost încă împlinită. Urbanski visează să interpreteze rolul poetului său preferat, Vladimir Maiakovski. Pentru acest rol viitor el se pregătește de pe acum:

Evgheni Urbanski în rolul principal din filmul „Comunistul”

rampa și ecranul

Dansatoarea Galina Ukoliceva

Stelele Ansamblului

Galina Ukoliceva se numără printre cele mai promițătoare talente ale Ansamblului de dansuri folclorice ale U.R.S.S. Ea a întreprins mai multe turnee în Uniunea Sovietică și peste hotare — în S.U.A., Canada, precum și în orașele belgiene, cu ocazia recentei Expoziții internaționale de la Bruxelles. Galina este în același timp o foarte sirguincioasă studentă a facultății de istorie a Universității din Moscova, pregătindu-se să devină critic de artă.

Ansamblul de dansuri folclorice ale U.R.S.S. în care a înflorit talentul Galinei Ukoliceva, se bucură de apreciere binemeritată nu numai în Uniunea Sovietică, ci și peste hotare. Varietatea repertoriului, înalta măiestrie a interpreților face din Ansamblul de dansuri un reprezentant de frunte al artei coregrafice sovietice.

Ancheta noastră concurs

La 1 februarie s-a închis ancheta concurs organizată de revista noastră printre iubitorii artei cinematografice. În prezent se face trierea buletinelor primite. Rezultatele anchetei, precum și data tragerii la sorți a premiilor vor fi anunțate într-unul din numerele noastre viitoare.

DEPARTE DE MOSCOVA

O clădire monumentală situată pe strada Kazakov din Moscova găzduiește de douăzeci de ani „Teatrul central al transporturilor”. Spectatorilor sovietici le-a devenit familiar acest teatru, repertoriul său încadrându-se organic în ansamblul bogatei vieți teatrale moscovite. Puțini dintre spectatorii care urmăresc astăzi jocul inteligent și degajat al actorilor teatrului în comedia lui Beaumarchais „Bărbierul din Sevilla”, sau pătrund pasionați în lumea tumultuoasă a tragediilor shakespiariene, prezentate frecvent pe această scenă, își mai aduc aminte de m. ca trupă de amatori care prin 1930 dădea reprezentații la cluburile feroviare.

Amintirea această trăiește însă intens în tradiția creată aici, ca în fiecare vară colectivul teatral să pornească într-o lungă călătorie-torneu prin Uniunea Sovietică cu opriri în diverse stații și depouri feroviare, unde au loc specta-

cole. Un tren special transportă actorii, decoriile, costumele, accesoriile. Un vagon este întotdeauna transformat în sală de repetiții. Trenul acesta suu generis ajunge în ținuturile cele mai îndepărtate. Artiștii teatrului central au străbătut în ultimii ani mii de kilometri, s-au oprit în stațiile și haltele situate pe țărmurile lacului Baikal și ale Peciorei, ca și în orașele gruzine ori azerbaidjene. Ei au parcurs cincizeci și patru de trasee și au vizitat 250 de orașe, sate și așezări muncitorești.

În cei 20 de ani de activitate, Teatrul central al transporturilor și-a format un colectiv omogen, din care fac parte actori și regizori talentați. Aceasta se reflectă și în repertoriul variat al teatrului, care cuprinde piesele lui Shakespeare, „Notre Dame din Paris” de Victor Hugo, „Uraganul” de Tao Iu, „Furtuna” de V. Lațș, „Calvarul” de A. Tolstoi ș.a.

Reflector

La Oberhausen (R.F.G.) s-a deschis un festival internațional al filmului documentar, de știință popularizată și de desene animate. La festival participă aproape 30 de țări printre care U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța, India, Polonia, Cehoslovacia, Republica Arabă Unită.

Teatrul „Volksbühne” din Berlin a pus în scenă „Baia” de Maiakovski, în regia lui N. V. Petrov, artist al poporului al R.S.F.S.R. Premiера piesei s-a bucurat de o călduroasă primire din partea publicului berlinez.

Compozitorul leningrădean A. Ruciev este autorul noii opere „Mașenka”. Libretul operei este inspirat după piesa cu același nume a dramaturgului A. Afinogheonov. Noua operă este reprezentată de colectivul Tea-

trului Mic de operă din Leningrad

Pe ecranele sovietice rulează în prezent documentarul „Așa trăim noi”, care întâișează crîmpeie din munca și viața colhoznicilor din ținutul Stavropol. În timpul filmării, operatorii au legat o strînsă prietenie cu colhoznicii. Așa, s-a născut ideea amenajării unui studio cinematografic al colhoznicilor. Acum, cineastii amatori din colhozul „Voința proletară”, turnează primul lor film — „Jurnal colhoznic” și proiectează un documentar despre istoria colhozului lor.

La studiourile „Belarus-film” din Minsk a fost terminat filmul în culori „Ei pășesc în viață”. Eroii acestui film sînt elevi, care după absolvirea școlii medii merg să lucreze în produc-

Studioul „Lenfilm” în 1959

Noile producții pe care studiourile „Lenfilm” se pregătesc să le ofere spectatorilor în cursul acestui an sînt consacrate, în cea mai mare parte, vieții și preocupărilor oamenilor sovietici din zilele noastre.

Filmul „Curent cald”, de pildă, urmărește pe mai multe planuri viața tinerilor constructori ai unui șantier din Extremul Nord.

„Președintele nostru” se va intitula un film închinat satului colhoznic. Filmul abordează o problemă foarte actuală — răspunsul entuziast al lucrătorilor de pe ogoarele colhoznice la chemarea P.C.U.S. de a ajunge din urmă și a întrece S.U.A. în producția agricolă pe cap de locuitor.

O întâmplare petrecută nu de mult într-o uzină din Leningrad stă la baza scenariului noului film „Comandă urgentă”. Eroul este un tânăr muncitor inovator. Filmul oglindește prietenia dintre metalurgiști și un grup de ingineri chinezi veniți să facă practică în întreprindere.

Toț la studioul „Lenfilm” se află în pregătire și cea de a doua serie a filmului „Omul meu drag”. Filmul se va numi „Vladimir Ustimenko” și va întâișea noi epizoade din viața eroilor, în mica așezare de pe pămînturile desțelenite.

Protagonistii filmului „Fetele din Sviatoslavi” sînt niște tineri colhoznici, veseli, harnici și inimoși.

Regizorul G. Kazanski, turnează o nouă comedie muzicală închinată oamenilor entuziaști și visători, intitulată: „Nu ai o sută de ruble...” În sfîrșit, pe platourile de filmare ale „Lenfilmului” se realizează și filmele „Frații Erșov”, după romanul lui V. Kocetov și coproducția sovieto-chineză „Oameni de pe țărmurile fluviilor albastre”.

Elena Bistrițkaia apare în noul film „Voluntarii”, dedicat constructorilor primei linii a metroului din Moscova.

Numele eroului

EXPOZIȚIA „U.R.S.S. ÎN PLIN AVANT AL CONSTRUIRII COMUNISMULUI“

A .R. L. U. S.

Regiunea Pitești

Am lăsat șoseaua asfaltată a Iașului și am apucat spre Hirliu. De aici, la o zvirliură de băț se află comuna Ceplenița, așezată pe o culme de deal și înconjurată de văi adânci.

Mergem la Ceplenița, pentru a asista la o solemnitate deosebită: dezvelirea plăcii comemorative a căpitanului sovietic Mark Tiurin, căzut în anii războiului pe meleagurile moldovene.

O mare mulțime de oameni s-a adunat la locul căruia și se spune „cimitirul eroilor sovietici”. Asistă tovarășii Eugen Rodan, secretar al Consiliului General A.R.L.U.S. și Lerj Lesner, vicepreședinte al Comitetului executiv al Statului Popular regional. Este de asemenea de față I. S. Ilin, prim-secretar al Ambasadei sovietice la București. Un monument de granit se înalță în sat, pecetluind pentru vece laptele de arme săvârșite de cei 514 soldați și ofițeri sovietici, morți vitejește la 1 mai 1944.

1944... Inceput de primăvară...

Armata Sovietică înainta furtunos. Armatele fasciste dezorganizate opuneau o rezistență disperată în valea Bahluiului. Și în primăvara aceea, în care mugurii se deschiseseră mai devreme ca de obicei, în ziua de cinstită a muncii, s-a jertfit împreună cu detașamentul său, în lupta împotriva fascismului, pentru eliberarea poporului nostru, căpitanul Mark Tiurin.

Cinci sute treisprezece dintre eroii care s-au contopit cu pământul străbunilor noștri, au rămas necunoscuți. Numele unuia singur a fost aflat, al căpitanului Mark Tiurin care împlinea în anul acela 20 de primăveri. Fiu al unui vechi luptător comunist ucrainean astăzi membru al C.C. al Partidului Comunist din Ucraina — cosmopolistul Mark Tiurin a intrat în rândurile armatei luptând cu abnegație pe frontul ucrainean, fiind distins cu numeroase ordine și medalii.

Numele lui Mark Tiurin a pătruns adinc în viața locuitorilor din Ceplenița. Chiar și copiii îl cunosc și-l slăvesc. Pionierul Bogdan din clasa a IV-a i-a închinat câteva versuri emoționante prin simplitatea și sinceritatea lor. Iar pionierii din comună au propus ca unitatea lor să poarte numele eroului sovietic.

Iar după solemnitate ne-am retras în localul școlii. Oaspeți și gazde.

— Tovarăși, vreau să spun și eu ceva.

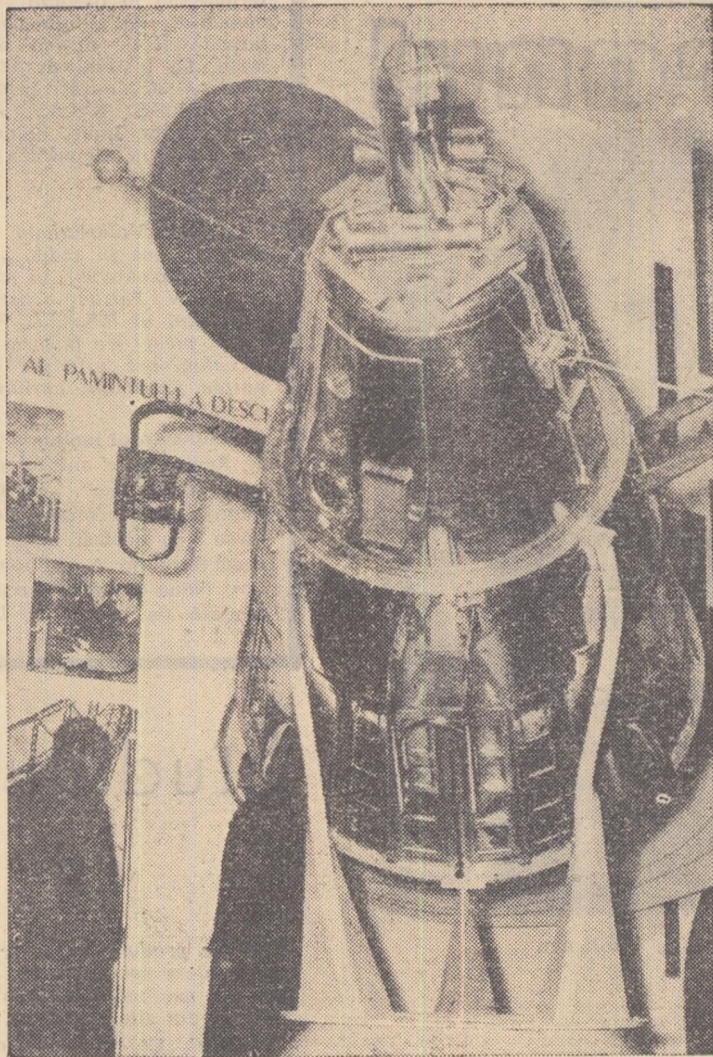
De la locul său se ridică un om între două vârste, negricios.

— În clipele acestea, când cinstim laolaltă pe cei ce și-au jertfit viața pentru noi, ne angajăm să inițiem o gospodărie colectivă. Înclin pentru gospodăria colectivă „Mark Tiurin”!

Cuvintele tovarășului Dumitru Hulub, președintele Statului Popular din Ceplenița, sînt primele cu vijă aclamate.

În satul moldovenesc numele eroului sovietic este mereu viu.

Victor Crăciun

Macheta celui de al treilea satelit artificial al Pământului

În ziua de 11 februarie a.c. s-a deschis la Dalles expoziția „U.R.S.S. în plin avânt al construirii comunismului”, organizată de Consiliul General A.R.L.U.S. cu sprijinul Academiei de Științe a U.R.S.S. și al Asociației de prietenie sovietoromâne.

Într-o formă succintă, expoziția înfățișează grandioasele perspective pe care le-a deschis în fața Uniunii Sovietice și a tuturor țărilor socialiste cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., Congresul constructorilor comunismului. În cadrul expoziției, un loc important este rezervat remarcabilelor realizări ale științei și tehnicii sovietice, lansarea celor trei sateliți artificiali ai Pământului și a rachetei cosmice care a devenit prima planetă artificială a sistemului solar.

Cuvîntul de deschidere a fost

rostit de acad. Ilie Murgulescu, vicepreședinte al A.R.L.U.S.-ului. Este semnificativ — a arătat vorbitorul — că tocmai oamenii sovietici, care construiesc prima societate comunistă din istorie, sînt cei dintîi care au deschis drumul omului în cosmos. Faptul acesta demonstrează geniul creator al poporului sovietic, progresul uriaș al științei și tehnicii în țara socialismului victorios.

Luînd cuvîntul, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Uniunii Sovietice la București, V. F. Nikolaev, a arătat că această expoziție constituie încă o contribuție la cunoașterea realizărilor științei și tehnicii sovietice și în același timp o contribuție la întărirea prieteniei romîno-sovietice.

Din prima zi, expoziția se bucură de un mare succes, cunoscînd un mare aflux de vizitatori.

Originea cuvintelor

(urmăre din pag. 8-a)

și, dacă cu adevărat te vei simți atrasă de muzicalitatea lui, dacă te vor interesa originile lui, atunci vino la mine. Am să-mi iau eu răspunderea pentru fosta marea unui viitor lingvist!

Își scoase ochelarii și-o privi țintă pe Milocika, cu ochii lui miopi.

— N-am să fiu cumva prea îndrăzneată — se amestecă sora mai mare — dacă o să te rog să-mi dăruiești una din cărțile dumitale? Așa, ca amintire.

Bolotnikov se îndreptă spre bibliotecă, scoase o cărticică, aceeași pe care i-o împrumutase — „Rădăcinile comune ale cuvintelor în limbile slave”, chibzui o clipă și așternu dedicația: „Unei tinere studente, din partea unui bătrîn, foarte bătrîn lingvist”.

Le oferi apoi cite un măr frumos, după care fetele își luară rămas bun. Era o zi mohorită, care parcă prevestea toamna, dar casa, proaspăt spoită în galben, de parc-ar fi bronzat o soarele, radia numai lumină. Bolotnikov întredeschise ușa

balconului: afară nu mai era nimeni care să-l strige; porumbelii or să-și poată acum începe din nou nestingheriți, gunguritul. Prin fața ochilor i se perindărilor balansoarul, zugravul nostru cu coșile aurii și tichie de hirtie care, pînă la urmă, se dovedise a fi studentă la Institutul tehnic de construcții; simți parcă din nou adierea proaspătă, tinerescă, care-i luminase pentru o clipă întreaga viață.

— Ce să fac, am să te ajut am să te ajut tinere viitor filolog... — murmură Bolotnikov îngîndurat, am să te ajut să înțelegi rădăcinile cuvintelor, să pătrunzi însemnătatea lor. Preved de pe acum că vei face noi descoperiri, îți prevestesc de pe acum mari bucurii.

Se așeză la birou, scoase manuscrisul din sertar și începu să scrie. Camera arăta ca și mai înainte, dar în aer plutea o aromă discretă, abia simțită de mereu. El și-acum ce să-i urăm tinărului nostru filolog? Firește, să aflu rădăcinile a noi și noi cuvinte, minunate și aducătoare de fericire care, chiar dacă pînă acum n-au fost inventate, cu siguranță că vor fi.

În ultimul timp organizațiile A.R.L.U.S. din întreaga țară acordă o deosebită importanță popularizării grandiosului plan de dezvoltare a Uniunii Sovietice pe perioada 1959—1965, planul construcției desfășurate a comunismului. Consiliul regional A.R.L.U.S.-Pitești a elaborat un număr de expuneri care au fost prezentate în întreprinderile și instituțiile din orașul Pitești, din raioane precum și la sate. Se cuvine menționat faptul că Consiliul regional s-a străduit să dea acestor expuneri un caracter diferențiat după specificul locului de muncă și preocupările ascultătorilor care le audiau. Astfel, în fața cadrelor didactice din Pitești, R. Vilcea, Cîmpulung și Slatina, precum și a elevilor din multe școli, au fost ținute expuneri legate de dezvoltarea învățămîntului sovietic în următorii șapte ani. Pentru tineret au fost organizate expuneri menite să înfățișeze drumul luminos pe care oamenii sovietici îl vor străbate pentru dobîndirea celui mai înalt nivel de trai din lume. Asemenea expuneri au fost ținute la „Casa tineretului” din Pitești și la casele de cultură din raioane — la Curtea de Argeș, R. Vilcea, Găești, Horezu, Vedea, Topoloveni și Cîmpulung, în cluburi muncitorești și în școlile de meserii ca, de pildă, la școala „Vasile Tudose” din Colibași.

În majoritatea comunelor din regiune au fost trimiși peste 200 conferențieri care, în fața colectivităților, în cele mai multe gospodării agricole de stat și la S.M.T.-uri au expus ascultătorilor aspecte din noua etapă de dezvoltare a orînduirii colhoznice, deschisă de Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.

De bună seamă, toate acestea sînt laturi pozitive ale activității desfășurate în ultima vreme de colectivele din jurul consiliului regional și al consiliilor raionale A.R.L.U.S.-Pitești. Totuși, în urma unei analize recent făcute acestei activități s-a ajuns la concluzia că ea nu poate fi socotită pe deplin satisfăcătoare. Învățămintele desprinse cu prilejul acestor analize au arătat că este necesară organizarea unei puternice agitații vizuale care să completeze și să lărgească activitatea de pînă acum, sporindu-i eficiența. În această privință, consiliul regional A.R.L.U.S.-Pitești a și izbutit să culegă

unele rezultate. Astfel, de un succes deosebit s-a bucurat o expoziție de fotografii, organizată în sala Casei ofițerilor din Pitești. Expoziția a înfățișat o parte din mărețele înfăptuiri ale oamenilor sovietici, în rîstimpul scurs de la Congresul XX pînă la Congresul XXI al P.C.U.S. De asemenea, se bucură de apreciere din partea publicului expoziția de stradă din Piața Prieteniei care prezintă — o dată pe lună — aspecte din republicile unionale. Și alte expoziții au întîmpinat o egală prețuire. Printre ele poate fi citată aceea de la Casa de cultură din Pitești — intitulată: „Planul de 7 ani al U.R.S.S.” — expoziția „Știința și tehnica sovietică în plin avânt” la Casa de cultură din Cîmpulung și aceea de la Casa de cultură din R. Vilcea intitulată „Viața fericită a oamenilor sovietici”. De asemenea au mai fost organizate expoziții volante în multe întreprinderi din regiune ca, de pildă, la „Textila 11 Iunie” din Pitești, la „I.M.S.” din Cîmpulung, la Fabrica de placcaje din R. Vilcea etc.

Pe baza experienței acumulate și a rezultatelor dobîndite, agitația vizuală a fost extinsă, dîndu-i-se forme noi. Cu sprijinul sflatului popular al orașului, la Pitești a fost instalat un ecran care, datorită prezentării de filme documentare interesante, s-a bucurat din prima zi de un succes deosebit. Azi trecătorii se opresc — chiar și în serile mai geroase — în fața „ecranului prieteniei”. Pe acest ecran au rulat numeroase filme documentare și artistice ale studiourilor sovietice. Toți pe „ecranul prieteniei” au putut viziona — datorită unui episcop — peste 2000 de fotografii cu aspecte din principalele orașe sovietice.

Răspunzînd cerințelor exprimate de țărînimea muncitoare, consiliul regional A.R.L.U.S.-Pitești a putut realiza — cu sprijinul direcției regionale cinematografice — o mai activă agitație vizuală și în lumea satelor. Mai multe expoziții volante prezentînd aspecte din viața colhoznicilor au fost predate caravelor cinematografice care, după prezentarea filmelor, dau spectatorilor posibilitatea să vizioneze și aceste expoziții.

Irimie Ganea

EROINE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) A imortalizat-o Petrarca în versurile sale — Personaj feminin din „Liliacul” 2) Principesă etiopiană care l-a vrăjit pe Radames, eroina unei celebre opere de Verdi—iubita lui Chactas dintr-o operă de Chateaubriand 3) Auxiliar al viitorului — „...Marmură caldă, ochi de piatră ce scinteie” (Eminescu) 4) Nume feminin — La brațul uneia 5) Frumoasa iubită a ciobanului din „Ruslan și Ludmila” — Fată tropicală 6) Fetișcana din patria lui Petöffi—Jumătatea Sijeii... — Capul Isodel... 7) Pe rochia croitoresei — Minerva la greci 8) Inima Lenei... — Frumoasă coz!... — Salutare, Cezar! 9) Pină la prinz — Coșinceană a basmelor noastre populare 10) Zeița vinătoare — Cochetă lui Des Grieux 11) Soția lui Pericle, vestită prin

frumusețea ei — A cîntat-o Lehar.

VERTICAL: 1) Soția lui Enea — Sora lui Mausel, regină a Cariei 2) Aceia — Numele grec al Dianei 3) A intrat la apă — Refugiu — Adelina Panait 4) Capitala lui Honoriu — Personaj feminin din piesa lui Barianov „De partea cealaltă” 5) Elena la pierdut pe... el! — Sprijinea pe umerii săi cerul 6) Ipătescu sau... Lugojana — Pentru ea nu e nici un secret 7) Zeița greacă a seducției — Ilie și-a pierdut capul... — Zău așa! 8) Oferi un cadou — Eroina unui roman de Zola 9) Frumoasa care a prilejuit războiul troian — Strășnice, ca niște amazoane 10) Una de pe portativ — A căsătorit — Tiv la... malacov! 11) Soția iubită a lui Listopad din „Cruji-liha” — „Și era... la părinți/ și mîndră în toate cele” (Eminescu).

umor + UMOR + 26 Mo O Po

La conștientizarea consacrată problemei asanării atmosferei orașului.
Desen de A. Kanevski

Banda rulantă „Visul leneșului”
Desen de I. Feodorov

— Uite și casa mea...

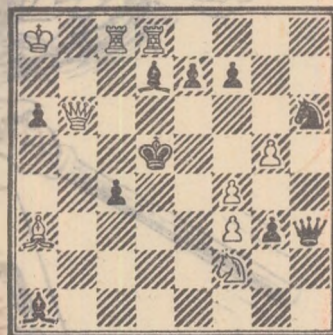
Desen de I. Massin

ȘAH • ȘAH • ȘAH

PROBLEMA Nr. 37

L. Loșinski și E. Ruhlis

Premiul I la concursul revistei „Schach” din R.D.G. pe 1957

Mat în 2 mutări

(Alb: Ra8, Db6, Tc8, Td8, Na3, Cf2, Pp-f3, f4, g5. Negru: Rd5, Dh3, Na1, Nd7, Ch6. Pp-a6, c4, e7, f7, g3).

SOLUȚIA PROBLEMEI Nr. 36

În problema lui B. Kovalenko (Alb: Ra5, Db7, Tf3, Tg5, Na6, Nd4, Cc6, Cf4. Negru: Re4, Dh1, Tc8, Te2, Nh3, Ce8, Cg1, Pp-d2, d6, g3, g4. Mat în 2 mutări) ideea de mat se bazează pe eliberarea cîmpului f4 pentru a permite 2. Tf4 mat. Pentru aceasta calul din f4 trebuie să mute, dar din cele opt cîmpuri pe care le are la dispoziție numai unul singur este bun. 1. Cf4-h5! Acum survin următoarele variante: 1...g: f3 2. Db1 mat; 1... D:f3 2. De7 mat; 1... C:f3 2. Dh7 mat; 1... R:f3 2. Ce5 mat. Tripla blocare a cîmpului f3.

De la caz la caz

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) E cazul să-ți faci bagajul — Nu e caz, e măcaz. 2) Cazuri peste cazuri, 3) Caz rezonabil — E cazul să la sfîrșit. 4) În cazuistică! — E cazul să-i cîmși din fluier — În cupă! 5) E cazul s-o lași așa — Para! — E cazul să spui: „Zău așa!” 6) Auxiliar — Cazul cînd rămii singur — E cazul să scormonești pămîntul. 7, În stu! — Căzuși în desuetudine, odată cu slugile. 8) E de necaz — În cazul cu macaz. 9) Caz de rotire. 10) Cîl pe-aci să fie caz penal, dar așa, de el fac caz școlarii — În caz că nu-i spui dumneata — E cazul să spun că sint. 11) E cazul să-l dai lui Azor — E cazul să se odihnească. 12) În cazul lor, ne-o coace... — Un caz în care faci uz de pahare... pe spinare.

VERTICAL: 1) E cazul să se-nsoare — E cazul să-l citești.

2) Te apără în cazul... acuzativ — E cazul să latre. 3) E cazul s-o respecti. 4) Ții numeri bine sau greșești, de la caz la caz — E cazul să spui: „Na-ți-o... că ți-am dres-o!” 5) Caz ritmic — ...și unul cu incurcătură. 6) Cazul cu felinarul lui Diogene — În caz că ai mîncat, nu mai e cazul s-o spui. 7) Rezistent la foc... la cazul acuzativ. 8) Caz cu bătaie — În acest caz, precedentă are cuvîntul. 9) Caz periculos pentru sicilienii — E cazul să n-o bași în piuă — Caz la tramvai, precedat de: „Stai!” 10) Prezentă aproape în toate cazurile — Cazul din fabulă, cu musalitul sobolului — E cazul să despice lemne. 11) Clarifică multe cazuri — E cazul să se arate. 12) E un caz cînd ți se trage — Caz consumat.

Premieră la cinematografele Patria și București

PRIMA ZI

O producție a studioului „Lenfilm”

Scenariul: K. ISAIEV; Regia: F. ERMLER; Imaginea: A. NAZAROV; Muzica: O. KARAVAIČIUK

cu G. IUCENKOV; L. LIUBAȘEVSKI; N. VAKUROV; E. BREDUN; O. PETRENKO; A. PAVLICEVA.

Filatelia

EXPOZIȚIA DE LA MOSCOVA

La 23 ianuarie a fost inaugurată la Moscova expoziția Asociației colecționarilor filateliești din orașul Moscova. Pentru francarea corespondenței, oficiul poștal al expoziției a folosit o ștampilă specială, circulară, de format mare. Desenul ștampei se inspiră din subiectul mărcii poștale închinată rachetei cosmice. El reprezintă rache-ta în zbor deasupra Moscovei. Pe cer, pe planul doilei, siluetele celor trei sputnici. Jur împrejur, inscripția indicatoare a expoziției, iar dedesubtul siluetei Kremlinului data deschiderii expoziției: 23 ianuarie 1959.

LOTERIA CU PLATA CÎȘTIGURILOR PE LOC!
Cu 3 lei puteți câștiga 2000 lei!

PLIC

„LOZ IN PLIC”
Plata cîștigurilor pe loc.
Cîștigul unui loz: 3 lei
Seria 228

3 LEI
PREȚUL UNUI LOZ

SĂPTĂMÎNA

Vineri

ADENAUER: Vreau să cred că toată lumea-l bine lămurită asupra poziției pe care fracțiunile din Bundestog trebuie s-o adopte față de tratatul de pace.

(din „Neues Deutschland“)

Berlinul de vest - viespar de intrigi și spionaj

În aceste zile când problema germană în genere și necesitatea normalizării situației din Berlinul occidental, în special, nu încetază de a se afla în focarul atenției mondiale, autoritățile vestberlineze desfășoară o activitate deosebit de intensă. În timp ce extrem de zelosul primar Herr Willi Brandt se află în turneu în Statele Unite, unde i s-a făcut și în onoarea unei primiri la Casa Albă, senatul din Berlinul occidental s-a hotărât să dezmințască fără zăbăvă ceea ce... nu poate fi dezmințit și este de notorietate publică. E vorba, anume, despre proasta reputație pe care și-a câștigat-o această parte a Berlinului administrată de Herr Brandt sub oclăduirea autorităților de ocupație anglo-franco-americane, de a fi devenit pur și simplu un centru al activității de spionaj și diversiune îndreptate împotriva Republicii Democratice Germane, a Uniunii Sovietice, a tuturor țărilor socialiste.

Pentru a încerca să se disocie, senatul vestberlinez a socotit că cea mai comodă cale de urmat ar fi... negarea pur și simplu a adevărului evident, iar pentru a îmbrăca tăgăda candidă în forme solemne, n-ar strica să se redacteze un memorandum. Desigur că un asemenea document inutil și lipsit de orice temeiuri probante a fost imaginat în chip de răspuns la recentul Memorandum al guvernului R. D. Germane cu privire la problema Berlinului.

După cum se știe, în acest memorandum se spune lucrurile pe nume, centrele de spionaj și organizațiile de transfuzii, emigranți albi, diversioniști și agenți plătiți ai ațitării războiului rece sunt identificate cu denumire și adresă exactă, așa încât orice încercare de ascundere dură deget devine iluzorie. Făcând totuși, memorandumul oficial indică existența și funcționarea a peste 60 de birouri ale serviciilor secrete străine, ale agenților și organizațiilor de spionaj.

Aici își are sediul însuși Centrul organizațiilor contrarevoluționare antisovietice, bine cunoscut sub denumirea prescurtată N.T.S. Un banal „fapt divers” pretrecut vara trecutului în

măicul orașel Sprendlingen din vecinătatea orașului Frankfurt pe Main a stîrnit oarecare vîlvă în jurul activității N.T.S.-ului, dar prin grija serviciului secret american (C.I.C.) totul a fost repede dat uitării.

În noaptea de 25 spre 26 iunie 1958, o puternică detonătură a trezit din somn pe locuitorii liniștitului Sprendlingen. O bombă explodase în pivnița casei de pe Offenbacher Strasse nr. 31, distrugînd în bună parte imobilul, fără a fi atins însă instalația unui post de emisiune aflat în grădina casei respective. La mai puțin de 5 minute după explozie, casa și împrejurimile au fost complet izolate de cordoane de agenți ai serviciului secret american. Poliția vestgermană, care și-a făcut apariția cu oarecare întârziere nici n-a îndrăznit să facă vreo investigație, neinteresînd-o nici identitatea camionului aflat în curte (a cărui table cu numărul și indicația de origine fusese grijuliu acoperită cu un sac de câinele agentii americani), nici antena de 12 m. înălțime din grădină și nici măcar identitatea locatarilor rămași din întimplare în viață de pe urma exploziei.

Dar nici locuitorii din Sprendlingen nu s-au nedomerit de această stranie comportare a poliției. Ei și-au început foarte lesne că și poliția trebuie să fi aflat ceea ce știau până și copiii de prin partea locului — că în casa cu pricina activa de multă vreme sub tutela autorităților germano-americane, un grup de agenți ai unei cunoscute organizații antisovietice de emigranți. Faptul că atentatorii urmăriseră numai distrugerea casei, unde se aflau agenții, și nu distrugerea postului de emisiune, arată destul de clar că opera se datora membrilor unei organizații rivale, care intenționau să pună mîna pe instalații după ce se vor fi descotorosit de concurenții indezlrabili.

Memorandumul guvernului R. D. Germane arată că în întreaga Germanie occidentală funcționează aproape 340 de asemenea organizații ale spionajului imperialist, centrele lor cele mai active aflîndu-se la München și

în Berlinul occidental. Tot la Berlin s-au instalat ca acasă birourile centralele serviciilor americane de spionaj (C.I.A.) la adăpostul camuflat al anodinei „Direcții a detașamentelor americane” (D.A.D.). Nu departe de sediul acestora se află și Centrul de spionaj militar american (M.I.D.), iar în cartierul aeroportului Tempelhoff — Serviciul de spionaj al aviației americane. Serviciile britanice de spionaj au preferat cartierul Stadionului Olimpic, iar cele franceze așa numitele „cazărmi napoleoniene”. Centrele americane de spionaj și diversiune camuflate sub denumirile „Comitetul de anchetă al juriștilor liberi”, „Grupul de luptă împotriva neomeniei” (?!) și alte organizații de același fel s-au instalat în diferite imobile ale luxosului cartier Zellendorf.

Tot în Berlinul occidental și-au aflat adăpost favorabil sediile organizației de spionaj și diversiune, condusă de faimosul general Gehlen, aflate în slujba ministerului de război de la Bonn, serviciile „Direcției pentru apărarea Constituției” (contraspionajul politic al Bonn-ului) și multe altele.

Asemenea realități cu greu ar putea fi lăgăduite. Germania occidentală și Berlinul de Vest în mod special au ajuns raiul spionilor, diversioniștilor și aventurierilor de toate genurile.

Sub protecția autorităților americane și engleze, Berlinul occidental a devenit un cuib de provocări antisovietice, un focar extrem de primejdios al războiului rece și al înrăutățirii situației internaționale.

Pe această linie, Berlinul occidental pare a urma o tradiție veche de peste 30 de ani, iar militaristii germani una și mai veche, cu începuturile în 1918. Probe demascatoare în această privință sînt abundente oferite de dezvăluirile făcute de agenții spionajului german, Sumarokov și Orlov, recrutați dintre spionii țariști încă în 1918 pe teritoriile Rusiei aflate sub ocupație germană.

Afacerea Orlov, dezvăluită în amănunțime în cartea „Falsificatori” a prof. Albert Norden, apărută acum cîteva luni în R. D. Germană, arată că de vechi sînt legăturile autorităților vestgermane cu cercurile criminale ale fugarilor gardiști albi, peșiniere de spionaj și acțiuni diversioniste antisovietice.

Alături de Memorandumul guvernului R. D. Germane, cartea prof. Norden este încă un rechizitoriu puternic împotriva acestei agenții primejdioase aflată astăzi sub oclăduirea autorităților de ocupație străine și a celor vestgermane.

Recent, șeful guvernului sovietic, căruia îi revine meritul de a fi atras atenția guvernelor din Apus că situația anormală de la Berlin a devenit intolerabilă și a propus măsurile adecvate, a caracterizat această situație, subliniind că Berlinul occidental s-a transformat într-un fel de tumoră canceroasă. N. S. Hrușciov a arătat că dacă această tumoră nu va fi extirpată la timp, ea poate duce la consecințe cu totul de nedorit.

Transformarea Berlinului occidental într-un oraș liber, așa cum propune guvernul sovietic, este singura soluție care ar echivala fie cu intervenția chirurgicală necesară pentru extirparea cancerului, fie cu intervenția pentru stingerea focului sau îndepărtarea primejdioasei bombe explozive.

M. Mihail

Poveștii din o mie și una de nopți (albe) și zile (negre) din Turcia de astăzi.

Ziarul „Ulus” relatează că prigoana autorităților turcești împotriva zăriștilor care critică politica guvernului continuă în toată țara... A încetat extragerea minereului de crom din regiunea Elazig (Anatolia răsăriteană). Ca urmare, 4.000 de muncitori au rămas fără lucru... „Viața în Istanbul se scumpește pe zi ce trece. Dacă nu vor fi luate măsuri pentru oprirea scumpirii continuu a vieții — scrie ziarul „Istanbul Express” — anul 1959 va fi pentru locuitorii din Istanbul cu adevărat un an foarte greu!”... Răspunzînd în parlament la o interpelare a opoziției, ministrul de Justiție a fost nevoit să arate că în cursul anilor 1954—1958 americanii au comis peste 250 de delict grave...

„Cu astfel de istorii, nici chiar isteața Șeherezadă n-ar fi izbutit să-și imblinzescă Sultanul!”

Simbătă

La Teheran au sosit amiralul în retragere Radford și fostul ambasador al S.U.A. în Turcia, McGhee, membri ai Comitetului pentru studierea programului de ajutor militar și economic acordat de S.U.A. statelor străine.

După cum anunță ziarul „Ettelaat”, Radford și McGhee vor conferi cu conducătorii militari și politici ai Iranului, discutînd cu ei problema sporirii ajutorului militar american acordat Iranului.

Așa încît populațiile flămînde ale Iranului își vor avea asigurată de-acum înainte tunul lor de toate zilele.

„Erau timpuri cînd și într-o piață persană se făceau afaceri mai bune

Luni

În Germania de vest au luat sfîrșit manevrele de iarnă ale armatei a 7-a americană. Corespondenții occidentali care transmit această știre nu omit să dea și amănunte: în cele șase zile cît au ținut manevrele au fost ucși 8 oameni (cinci soldați americani și trei civili germani), alți șase oameni fiind grav răniți.

Telegrama nu ne spune dacă strategiile care au conceput planul de acțiune și cei care l-au realizat în chip atît de strălucit au fost sau nu decorați. Dar chiar și fără decorații, cei de la statul major american au toate motivele să-și frece, satisfăcuți, miinile: securitatea Statelor Unite este în mod evident cu mult mai asigurată decît acum șase zile.

Marti

Este notorie pasiunea cu care Departamentul de stat combată pentru răspîndirea pe întregul glob pămîntesc a democrației tip S.U.A. Ca și pornirea aceleiași instituții de a face cu orice preț prozeși. Dacă ar fi să dăm crezare gurilor rele, privită sub acest din urmă unghi, strădania Departamentului de stat seamănă izbitor cu activitatea misionarilor Foreign-Office-ului, care din aceeași pornire dezinteresată au convertit și cucerit pînă mai ieri teritorii uriașe în toate cele cinci colțuri ale pămîntului, spre gloria imperialismului britanic.

Ultimul pe care agenții d-lui Dulles s-au înverșunat să-l convertească la credința democratică este numitul Francisco Franco, de profesie dictator al Spaniei.

După ce abiliți reprezentanți ai Departamentului de stat l-au risipit temerile despre o eventuală incompatibilitate între funcția pe care o exercită și idealurile democratice, numitul Franco s-a apucat cu zelul neofitului să traducă principiile în practică. Și astfel Spania a fost împinșă cu o rețea de baze militare, țara invadată de trupe americane, principalele poziții cheie ale precărei economii spaniole cedate trusturilor monopoliste etc.

S-ar zice că nașii lui Franco intru democrație au toate motivele să fie mulțumiți. Și chiar ar fi, dacă feticărea nu le-ar fi umbrită de cine s-au așteptat mai puțin — de poporul spaniol, care, cum scrie „New York Times”, „începe să identifice S.U.A. cu regimul arbitrar al lui Franco”. Rezultatul: starea de spirit antiamericană crește ameninșător.

Ce să-i faci, așa e poporul spaniol — ingrât. De o ingrătitudine netă și totală, care i-a umplut de indignare și pe Fuehrer și pe Duce, care — și ei — simțiseră la timpul lor, irezistibile vocații misionare la adresa poporului din peninsula iberică.

Miercuri

Comentînd atitudinea puterilor vestice față de tratatul de pace cu Germania, propus de Uniunea Sovietică, ziarul „Hamburger Morgenpost” a ajuns la concluzia că Apusul are „o piatră în gheată”.

Ziarul precizează că piatra poartă numele de Konrad Adenauer.

Dacă așa stau lucrurile, soluția e simplă. Un om normal nu stă prea mult pe gînduri cînd are o piatră în gheată.

Joi

Tribunalul din Reykjavik a condamnat pe căpitanul unui trauler britanic, care a violat zona de pescuit a Islandei, la plata unei amenzi de 74.000 coroane, confiscarea uneltelor de pescuit ale traulerului, plus costul peștelui prins ilegal.

În Islanda sau în Congo, verdictul istoriei e fără drept de apel: în zilele noastre nimeni nu poate pescui multă vreme nepedepsit în apele turburi ale învrăjbirii sau încălcării drepturilor legitime ale popoarelor.

Cronicar